

ECD Booklet (4) Karen

တၢ်ပၣ်ဃုၣ်လၢတၢ်မၤလိၣ်ရၢလိၣ်သး,ခိၣ်
ဃၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်ဒီး
ဘၣ်မနုၤယိၣ်အရၢခိၣ်လဲၣ်

Becoming an Inclusive,
Learning-Friendly
Environment (ILFE)

Produced by UNESCO

Translated by TOPS

May 2007

တၢ်ပိးတၢ်လီအတၢ်န့ၣ်ကျဲ

လံာ်တဘျီအံၤတဲာ်ဘၣ်ယးဒီး-တၢ်ပၣ်ယုာ်, တၢ်မၤလိသကိးတၢ်ပျဲဒီးတၢ်ရူလိာ်သး, ဒီးခိၣ်ယၤ မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်ဒီးတၢ်အဘျူးမနုၤတဖၣ်အိၣ်လၢသရၣ်အဂီၢ်,ဖိသၣ်တဖၣ်,မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဒီးပှၤတတၢ် တဖၣ်အဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.လံာ်အဝဲအံၤကမၤစၢၤစ့ၢ်ကိးသုလၢသုကိၣ်ပူၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ် သးပၣ်ယုာ်ဒီးတၢ် ပၣ်ယုာ်,မၤလိသကိးတၢ်,ဒီးတၢ်လၢပယၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိလီၢ်အိၣ်ဝဲတနီၤနီၤလၢ ကလိၣ်အါထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.လံာ်အဝဲအံၤကကတဲာ်ကတီၢ် ဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးသုလၢတၢ်ဆိကမိၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤဒ်သိးသုကရဲၣ်ကျဲဘၣ်ယးတၢ်ဟဲဂ့ၤထီၣ် ယုာ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ယုသ့ၣ်ညါက့ၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အိၣ်ဆံးအါလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်ကျဲ

- ၁.၁ **ILFE Inclusive, Learning-Friendly, Environment** တၢ်ပၣ်ယုာ်လၢတၢ်မၤလိရူ လိာ်သး,ခိၣ်ယၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်ဒီးဘၣ်မနုၤယိအရူဒိၣ်လဲၣ် တၢ်ပၣ်ယုာ်လၢတၢ်မၤလိရူလိာ်သးန့ၣ်ပအဲၣ်ဒီးပၢ်အိၣ်ပညီၣ်လဲၣ် လၢ **ILFE** အပူၤ,တၢ်မနုၤတဖၣ်လၢအရူဒိၣ်ကတၢ်လဲၣ် **ILFE** အဘျူးအဖျိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်

၁.၂ ခဲအံၤပအိၣ်ဖဲလဲၣ်

- ပကိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ **ILFE** လံၤဧါ
- ပကိၣ်ကကဲထီၣ် **ILFE** သ့ၣ်လဲၣ်
- ပကၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိးဒီးပၢ်ဂၢ်ပၢ်ကျၢၤတၢ်လၢပဆိတလဲအိၣ်ဝံၤဒ်လဲၣ်

၁.၃ တၢ်အပတီၢ်လၢကဲထီၣ်ဘၣ် **ILFE**

- ကရဲၣ်ကျဲလၢကဲထီၣ်ဘၣ် **ILFE** ဒ်လဲၣ်
- တၢ်မၤကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဂီၢ်ပကတီၢ်ခိၣ်ရီၤမဲၣ်လဲၣ်

၁.၄ ပမၤလိဘၣ်တ့ၢ်တၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်

တၢ်န့ၣ်ကျဲၤ၁.၁

ILFE Inclusive, Learning-Friendly, Environmentတၢ်ပၣ်ဃုာ်လၢ တၢ်မၤလိၤရူၤလိာ်သး,ခိၣ်ဃၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်ဒီးဘၣ်မၤန့ၣ် ဃီအရူၤဒိၣ်လဲၣ်

တၢ်ပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်မၤလိၤပူၤန့ၣ်မ့ၢ် တၢ်အရူၤဒိၣ်မးလၢဖိသၣ် ကိးဂၤဒဲးလၢအအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်အိၣ် သးအါမံၤ,တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အါမံၤလၢလိာ်ဆိလိာ်သးဒီးတၢ်လိာ်အါတၢ်ဒ်သိးဒီးဖိသၣ်ကမၤလိဘၣ်တၢ် ဒီး.ခိၣ်ထီၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢတၢ်ပူၤ ဃုာ်ဒီးကိၣ်ပူၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဆိတလဲၣ်အံၤ သ့ၣ်တဖၣ်တမ့ၢ်ထဲလၢတၢ်အဘျးအဖျိၣ်အိၣ်ထဲလၢဖိသၣ်လၢပျၢၤကွၢ်ထွဲအီၤ ဒီးပျၢၤမၤပျဲၤန့ၣ်အတၢ် လိာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်မ့ၢ်တခီအဘျးအိၣ်ဝဲလၢဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်ဃုာ်ဒီးမိၢ်ပၢ်,သရၣ်သမၤ, ကိၣ်ခိၣ်တဖၣ်ဒီးပျၢၤကိးဂၤဒဲးလၢမၤသကိးတၢ်လၢကိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်မၤလိၤရူၤလိာ်သးန့ၣ်ပအဲၣ်ဒီးပၢ်အခီပညီၣ်လဲၣ်

တၢ်ပၣ်ဃုာ်“**Inclusive**”မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်

လၢအပူၤကွၢ်အန့ၣ်တဖၣ်, **Inclusive** အခီပညီၣ်မ့ၢ်ဒၣ်လၢဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးပၣ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်မၤ လိၤပူၤ.ဖိသၣ်လၢမၤလိတၢ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤခီဖျိလၢနီၢ်ခိၣ်ကွၢ်ဂီၤအဃိသ့ၣ်တဖၣ် မၤသကိးဃုာ်တၢ်တပူၤ ဃီဒီးဖိသၣ်လၢအ**normal**တဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ် **Inclusive** ဖဲလံာ်တဘျီအံၤအပူၤ န့ၣ်အခီပညီၣ်ဖိသၣ်ဝဲဒၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

Inclusiveပၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိး ဒီးဖိသၣ်လၢအတထံၣ်တၢ်ဆဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်, န့ၢ်ဟူတၢ်တဂ့ၤဘၣ်ဟးတ သ့ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဒီးမၤလိတၢ်ခိၣ်န့ၣ်ဃၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.**နဲလဲၣ်ဂ့ၤ****Inclusive** န့ၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီးဖိသၣ် ကိးဂၤဒဲးလၢတအိၣ်ကိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖိသၣ်အံၤ တဖၣ်တကန့ၣ်ဃုာ်ကိၣ်ဘၣ်,အိၣ်ကိၣ် တမ့ၢ်ဘၣ်ခီဖျိလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ,တၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒီး, မၤလိတၢ်လူၤပျၢၤခံတချးဘၣ်ဒီးတၢ်ဘျီတၢ် ဘါမ့ၢ်တမ့ၢ်ပတီၢ်တဒဲးသိးလိာ်သးဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်တနီၤနီၤခီဖျိလၢန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါ **HIV/AIDS**, တနီၤဘၣ်ဖံးမၤလၢဟံၣ်,မၤတၢ်လၢကျိၣ်ပူၤဒီးဟးမၤတၢ်လၢတၢ်လီၢ်တ ခါခါဒ်သိးက န့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘူးတၢ်လဲၣ်ဒီးလုာ်အိၣ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.**Inclusive** အခီပညီၣ်လၢဒ်ပကဲသရၣ် သမၤအသိးပအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးမူၤဒါဖးဒိၣ်ဒ်သိးပကဟးဃုာ်တၢ်မၤစၢၤတသ့ဖဲအသ့လၢ(ကိၣ်,တၢ်ကရၢ ကရီ,ဟံၣ်ဖိဃီဖိန့ၣ်ကျါ,ဖိသၣ်အကျါ,တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲကျိၣ်အလီၢ်,ဆူၣ်ချ့ ဝဲကျိၣ်အလီၢ်.

တၢ်ကရၢကရိခိၣ်နီၣ်ဒီးတၢ်အဂၢၤသ့ၣ်တဖၣ်) န်သိးကယုက့ၤဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးသိၣ်လိဘၣ်အဝဲ
သ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ,လၢတၢ်ကရၢကရိပူၤတနီၤနီၤ,ဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
ကဆဲးလီၤမံၤလၢကိၣ်ပူၤဘၣ်ဆၣ်ဖိသ့ၣ်တနီၤနီၤတအဲၣ်ဒီး ပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်သိၣ်လိဒီးထီၣ်ကိၣ်တဖၣ်
စ့ၢ်ကိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ထဲန့ၢ်တဘျီ,ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကမ့ၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ

- ★ဖိသ့ၣ်လၢတသးအိၣ်ထီၣ်ကိၣ်ဒီးတကန့ၣ်ယုၣ်ကိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဘၣ်တဖၣ်
- ★ဖိသ့ၣ်လၢတဟ့ၣ်လီၤသးလၢၣ်လၢၣ်ဆ့ဆ့လၢတၢ်မၤလိအပူၤဘၣ်
- ★ဖိသ့ၣ်လၢမၤလိတၢ်ဒီးတၢ်တန့ၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်
- ★ဖိသ့ၣ်လၢက့ၢ်ဂီၤတလၢပျဲဘၣ်တဖၣ်
- ★ဖိသ့ၣ်လၢန့ၢ်ဟူတၢ်တဂ့ၤအါအါဘၣ်ဒီးထံၣ်တၢ်တဆ့အါအါဘၣ်တဖၣ်

ဖိသ့ၣ်ဒ်အံၤတဖၣ်တအဲၣ်ဒီး ဆ့ၣ်နီၤဝဲလၢတီၤပူၤတၢ်မဲၣ်ညါဘၣ်, အဲၣ်ဒီးအိၣ်လၢတီၤတၢ်လီၤခံလီၤ.
တုၤမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်လၢတၢ်လီၤခံယံၣ်ယံၣ်ဒီးတၢ်ကၢၢ်ထီၣ်သးဒီးတအဲၣ်ဒီးကန့ၣ်ယုၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးလၢ
ခံအဝဲသ့ၣ်ဟးထီၣ်ကိၣ်စ့ၢ် ကိးန့ၣ်လီၤ.န်ပမ့ၢ်သရၣ်တဖၣ်အသိးပမူၤဒါအိၣ်လၢပကသ့ဆိကမိၣ်န့
အိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိလၢခိၣ်ယၤ တၢ်အိၣ်သးဒီးဖိသ့ၣ်စ့ၢ်ကိးကမၤလိဘၣ်တၢ်ပျဲဒီးတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သး
အိၣ်ဒီးကတူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ပၣ်ယုၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်မၤလိလီၤလၢပျဲဒီးတၢ်ရူလိၣ်သးန့ၣ်လီၤ

တၢ်မၤလိရူလိၣ်သးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်

ကိၣ်အါဖျါမၤသကိးတၢ်ဆူၣ်မးဒ်သိးကိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲးကမၤလိဘၣ်တၢ်ဂ့ၤဂ့ၤပျဲဒီးတၢ်ရူလိၣ်သး,ဖိသ့ၣ်
အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကမၤလိဘၣ်တၢ်ဒီးကဘၣ်ပူၤဖျဲးစ့ၢ်ကိးအဂီၢ်,ပုၤကဘၣ်တူၢ်လိၣ်အဝဲသ့ၣ်
လၢကမၤလိသ့သးန့ၣ်လီၤ.တၢ်ပညိၣ်အိၣ်ဝဲလၢကမၤဂ့ၤထီၣ်,မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်ဖိသ့ၣ်ဒ်သိးဖိသ့ၣ်
ကမၤလိဘၣ်တၢ်ပျဲဒီးတၢ်ရူလိၣ်ဘၣ်သးတဂၤဒီးတဂၤပျဲဒီးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်မးန့ၣ်
လီၤ.ဖိသ့ၣ်ဟဲထီၣ်ကိၣ်ဒ်သိးကမၤလိဘၣ်တၢ်လၢသရၣ်အိၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဒီးန်ပမ့ၢ်သရၣ်အသိးပမၤလိ
န့ၢ်တၢ်လၢဖိသ့ၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.ပမၤလိန့ၣ်တၢ်အသိဘၣ်ယးခိၣ်ယၤတၢ်အိၣ်သးဒ်သိးပကသိၣ်
လိဖိသ့ၣ်,ဒီးဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်ရူလိၣ်ဘၣ်သးဒီးကမၤလိသကိးလံာ်ဒီးမၤလိတၢ်အသိ
လၢကိၣ်ဖိကဒဲကဒဲအကျါစ့ၢ်ကိးလီၤ.

“တၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ပျဲဒီးတၢ်ရူလိၣ်သး,တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံာ်”ခိၣ်ယၤမ့ၢ်ဝဲ “ဖိသ့ၣ်တၢ်ရူလိၣ်သးဒီး
“သရၣ်တၢ်ရူလိၣ်မုၢ်လိၣ်”တၢ်ခဲလၢၣ်ဆဲးကျိၣ်လိၣ်သးတဂၤဒီးတဂၤလၢကိၣ်ဖိဒီးကိၣ်သရၣ်ဒီးခိၣ်
ယၤတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲလီၤခါၣ်သးလၢဖိသ့ၣ်ကမၤလိဘၣ်တၢ်အဂီၢ်ဒီးသရၣ်တ
ဖၣ်ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်ကိၣ်ဖိလၢကပၣ်ယုၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်မၤလိအပူၤလီၤ.တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟ့ၣ်သ
ရၣ်တၢ်သးမံၤဒီးသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်လၢသရၣ်အပူၤအယိန့ၣ်ပအဲၣ်ဒီးဒီးဟ့ၣ်ဖိသ့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်
သ့အဂ့ၤကတၢ်ဖဲတၢ်သ့အိၣ်ဒီးပျဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖံးတၢ်မၤ,တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲ,တၢ်နၢ်ဟံၢ်ဘၣ်ဃး “တၢ်ပၣ်ဃုာ်”
မၤလိတၢ်ရူၤလိာ်သးအတီၤပူၤ.

ကိုတီၤပူၤဖဲလဲၣ်တတီၤလၢနဆိကမိၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီးမၤလိတၢ်ရူၤလိာ်ဘၣ်သးလဲၣ်

ကိုတီၤပူၤ A

ကိုဖိအဂၤလွံၢ်ဆံဆုၣ်နီၤလၢလိာ်ဆုၣ်နီၤသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်အိၣ်ဒီးလံာ်တၢ်မၤလိဒီးအဝဲသ့ၣ်အိးထီၣ်လံာ်ဒီးစိာ်ဒီးထီၣ်ဒံးဘိလၢစုလိၤန့ၣ်လီၤ.သရၣ်တဂၤစ့ၢ်ကိးကွၢ်ကူလိၤပူၤလၢလံာ်ပူၤဒီးကွဲးလီၤန့ၢ်ဖိသၣ်လၢလၢာ်သ့ၣ်ဘၣ်သုပူၤဒ်သိးလံာ်သုတကမၣ်နီတဖျၢၣ်တဂ့ၢ်အဂီၢ်လီၤ.ကိုဖိပိာ်ခါတဖၣ်ဆုၣ်နီၤဝဲလၢ စုထွဲတကပၤဒီးကွဲး ကူလိၤလံာ်လၢအဝဲသ့ၣ်လံာ်မၤနီၣ်ပူၤ, မ့မ့ၢ်ကိုဖိပိာ်မုၣ်တခီဆုၣ်နီၤလၢစုစ့ၣ်တကပၤအိၣ်ခိးသရၣ်မုၣ်ဒ်သိးသရၣ်မုၣ်ကသုးန့ၣ်အလိာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကကွဲးကူဘၣ်လံာ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.ဖဲသရၣ်မုၣ်ကွဲးလီၤလံာ်အခါ,အဝဲသံကွၢ်ကိုဖိတဖၣ်လၢ “သုကွဲးကူလံာ်ပူၤယကွဲးလီၤန့ၣ်သုစ့ၢ်ကိးဒါ” ဒီးကိုဖိကိးဂၤဒဲးစံးဆၢလၢ “မ့ၢ်,သရၣ်မုၣ်.”

ကိုတီၤပူၤ B

ဖိသၣ်ဆုၣ်နီၤလၢဖုဒါခိၣ်ခံဖုအိၣ်ဝဲခံကဝီၤန့ၣ်လီၤ.ဖိသၣ်ခံဖုလၢအိၣ်ဝဲဒီးပိာ်မုၣ်ပိာ်ခါ. သၢတီၤသရၣ်မုၣ်တဂၤသိၣ်လိဖိသၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အကွၢ်ဂီၤ(shape)န့ၣ်လီၤ.တၢ်တဖု, ဖိသၣ်တဲဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကဝီၤ(circle),သရၣ်မုၣ်ဒုးန့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢအကဝီၤလၢသရၣ်မုၣ်မၤအဝဲသ့ၣ်ဟဲစိာ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဖိၣ်ဃးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢအကဝီၤတဖၣ်ဒီးဒုးကဲထီၣ်တၢ်အကွၢ်ဂီၤကဝီၤကျိၤန့ၣ်လီၤ.မ့မ့ၢ်ကရူၢ်အဂၤတကရူၢ်န့ၣ်ဖိသၣ်ဆုၣ်နီၤစိာ်ဃးလံာ်တၢ်ကစီၣ်လၢပှၤထူတကံလၢအလိာ်ဂၤဒီးနီၣ်က့န့ၣ်လီၤ.သရၣ်ကိးထီၣ်နီၢ်ဂံၢ်ဒီးဖိသၣ်လၢသရၣ်ကိးထီၣ်ဘၣ်အနီၢ်ဂံၢ်န့ၣ်ကဘၣ်လဲၤပာ်လီၤအလံာ်ထူတကံလၢတၢ်ခါသးဒ်သိးကဒုးကဲထီၣ်ဘၣ်တၢ်အကွၢ်ဂီၤလွံၢ်န့ၣ်(square).ဖိသၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်တဂၤလၢအနၢ်ဟူတၢ်တဂ့ၢ်အါအါဘၣ်တဂၤဖဲသရၣ်မုၣ်ကိးထီၣ်ဘၣ်အနီၢ်ဂံၢ်ဒီးမ့ၢ်လၢအနၢ်ဟူတၢ်တဂ့ၢ်အါအါဘၣ်အယိအဝဲပာ်လီၤအနီၣ်က့အလိာ်ဒီးကဲထီၣ်ဝဲလၢတၢ်အကွၢ်ဂီၤသၢန့ၣ်န့ၣ်ဒီးအဝဲကွၢ်ထီၣ်သရၣ်မုၣ်အမဲာ်ဒီးနံၤကမ့ၢ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.သရၣ်မုၣ်နံၤကမ့ၢ်ဆၢက့ၤအိၣ်ဒီးတဲဝဲဒၣ် “ဂ့ၤဒိၣ်မး” သရၣ်မုၣ်မၤလိတၢ်ဝဲဒ်သိးဖိသၣ်ကထံၣ်ဘၣ်ဒီးဖးသရၣ်အထးခိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.မိၢ်ပာ်အိၣ်ဝဲတနီၤလၢဟဲကဲတၢ်မၤစၢၤလၢကိုတီၤပူၤဒီးမၤစၢၤစ့ၢ်ကိးဖိသၣ်တနီၤလၢတနၢ်ဟံၢ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်လိာ်ကွဲးလီၤလၢကဘၣ်ပာ်လီၤနီၣ်က့ဖဲလဲၣ်,ဒီးဒုးကဲထီၣ်တၢ်အကွၢ်အဂီၢ်(shapes)အကလုာ်ကလုာ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ခဲအံ၊စံးဆာတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံတက့ၢ်

★ ကိုတီပူဖဲလဲၣ်တခါလၢနနာ်လၢအပၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်မၤလိလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ရူလိာ်သးလဲၣ်

★ ကျဲလဲၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်မၤလိရူလိာ်သး,ခိၣ်ယၤလဲၣ်
ကွဲးလီၤနတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဖဲအဖီလၢအံတက့ၢ်.

၁.-----

၂.-----

၃.-----

၄.-----

၅.-----

ထီၣ်သတြီၤနတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးနတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ယးဒီးနတၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးနသကိးတဖၣ်,
မ့ၢ်တၢ်ကွဲးတဖၣ်ဒ်သိးလိာ်သးစ့ၢ်ဒါ,မ့တမ့ၢ်လီၤဆိလိာ်သးဒ်လဲၣ်.နကအိၣ်ဒီးတၢ်စံးဆာလီၤဆိလိာ်
သးအါမံးန့ၣ်လီၤ.

သုတၢ်စံးဆာတနီၤနီၤကပၣ်ယုၣ်ဝဲဒၣ်လၢဖိသၣ်တဖၣ်လီၢ်ဆ့ၣ်နီၤတၢ်အိၣ်သး,ကိုတၢ်ဖိတၢ်
လံးလၢဘၣ်တၢ်သူအီၤ,မတကလၢအိၣ်လၢကိုတီပူလဲၣ်,ဒီးကျဲလၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်ရူလိာ်သးတက့ၢ်ဘၣ်
တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်လုတၢ်လၢတၢ်အိၣ်သးလၢတီပူခံတီၤအံလီၤဆိလိာ်အသး ဒီးတဲဘၣ်ယးဒီးခိၣ်
ယၤတၢ်အိၣ်သးတၢ်မၤလိဒ်လဲၣ်တကလုာ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤလၢအဖီလၢတဖၣ်အံကတဲ
ဖျါထီၣ်ဘၣ်ယးတၢ်လီၤဆိလိာ်အသးလၢလုလၢလၢကိုတၢ်မၤလိအပူဒီး တၢ်ပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်ရူလိာ်
သးပွဲဒီးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံတီပူန့ၣ်လီၤ.နကဆိကမိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်အါမံး,လီၤဆိဒၣ်တၢ်အနီၢ်
ကီၢ်န့ၣ် “ တၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်သး ” န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ပၣ်ယုၣ်တၢ်မၤလိရူလိာ်သးတီ
ပူန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်သိးပကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရူလိာ်သးလၢဖိသၣ်တဖၣ်အကျါဒီးပကမၤစၢအဝဲသ့ၣ်တသ့ဖဲ
အသ့ဒီးဖိသၣ်တက့ၢ်တက့ၢ်မၤလိဘၣ်တၢ်လၢတက့ၢ်လၢအသနာ်ဒၣ်ဝဲသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၣ်ဃုၣ်လၢတၢ်မၤလိလၢရူၤလိာ်သးအသကဲးပဝး

	တၢ်ပူၤလၢမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအစၢ	တၢ်ပၣ်ဃုၣ်တၢ်မၤလိလၢရူၤလိာ်သး
တၢ်ရူၤလိာ်မုၢ်လိာ်သး	တၢ်ဒုၣ်စၢ(သရၣ်ပၢ်ပနီၣ်ကိၣ်ဖိလၢကဘၣ်အိၣ်လၢအလိာ်ဒၣ်ဝဲ)	ပွဲၤဒီးတၢ်နံၤကမ့ၢ်,အိၣ်ဒီးတၢ်ကနၣ်ဃုၣ်ဖိသၣ်. မိၢ်ပၢ်လၢအပွဲၤဒီးတၢ်ရူၤလိာ်သး,သရၣ်ဆုၣ်နီၤလၢကိၣ်ဖိကပၤအိၣ်မၤစၢကိၣ်တၢ်ပူၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢဖိသၣ်တဖၣ်.
မတကအိၣ်လၢတၢ်ပူၤလဲၣ်	သရၣ်ဒီးကိၣ်ဖိတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဘူးကဒ်သိးလိာ်သး	ကိၣ်ဖိကိၣ်သရၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အိၣ်အါမး,မိၢ်ပၢ်လၢမၤစၢကိၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ထီၣ်ဘး.
တၢ်ရဲၣ်လိာ်လိာ်ဆုၣ်နီၤ	တၢ်ပၢ်လိာ်လိာ်ဆုၣ်နီၤလၢတၢ်ကိးတၢ်ဒဲး(ဖိသၣ်ကိးကဆုၣ်နီၤလၢအလိာ်ဆုၣ်နီၤဒၣ်ဝဲခံၣ်ကျိၤ,ပိာ်ခွါတကျိၤပိာ်မုၢ်တကျိၤ	လိာ်ဆုၣ်နီၤဘၣ်တၢ်ဆိရဲၣ်လိာ်အါကလုာ်ဒ်သိးဒီးပိာ်မုၢ်ပိာ်ခွါဆုၣ်နီၤတပူၤယီၤသ့ဝဲဒၣ်လၢဖုဒါခိၣ်ခံကဝါကျိၤ,မ့တမ့ၢ်ဆုၣ်နီၤတပူၤယီၤဖဲစီၤနီၢ်ခိၣ်ကပၤ
တၢ်မၤလိတၢ်ပိးတၢ်လီ	လံာ်တၢ်သိၣ်လိ,လံာ်ကွဲးဒီးလၢသ့ၣ်ဘၣ်သုလၢသရၣ်အဂီၢ်	တၢ်ပိးတၢ်လီကလုာ်ကလုာ်လၢလံာ်တၢ်သိၣ်လိအါဘ့ၣ်အပူၤဒ်အမ့ၢ်လံာ်တၢ်ဒူးဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အီၤလၢလံာ်တၢ်ကစီၣ်,လံာ်တယၢ်ဒီးတၢ်ဒူးန့ၣ်တၢ်ဂီၤဖိလၢဖိသၣ်တၢ်ကတိၤကျိၣ်အတီၤဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်လၢပူၤ(သု),(မၤ)အီၤသ့	သရၣ်တၢ်ရူၤလိာ်သး,သိၣ်လိတၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီနီတမံၤဘၣ်	သရၣ်ရဲၣ်လိာ်ပၢ်တၢ်မၤတချုးလၢအသိၣ်လိတၢ်ဒီးဘၣ်,မၤဖိသၣ်ဟဲစိာ်တၢ်မၤလိပိာ်လိလၢဟံၣ်လၢတလိၣ်ပူၤလၢာ်စ့နီၤတခါဘၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ကွၢ်သမံသမိးကွၢ်တၢ်	တၢ်သံကွၢ်လၢအိၣ်ဒီးအပတီၢ်ထီၣ်ဘး	တၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါကွၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤ,တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ပၢ်တၢ်ထံၣ်,ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အဒိလၢဖိသၣ်တဖၣ်မၤတၢ်လၢတမ့ၢ်ကိၣ်အဆၢကတီၢ်(ကွၢ်လၢလံာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲၣ်ဘ့ၣ်တဘ့ၣ်အပူၤ)

တၢ်ဆိကမိၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ,မ့ၢ်ပတၢ်အိၣ်သးအိၣ်ဒ်လဲၣ်

ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပျီၣ်လၢတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၣ်ရူၣ်လိာ်သးအတီၤပူၤလၢနဖးဘၣ်တၢ်တဖၣ်ဒီးသံကွၢ်လီၤက့ၤနသးဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်.

- ★ယမၤတၢ်လၢတီၤပူၤဒ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်
- ★တၢ်လဲလိာ်မနုၤတဖၣ်လၢယကတဲးသ့ၣ်ညါယတီၤပူၤတၢ်အိၣ်သးဒ်သိးယကမၤဂ့ၤ,မၤအါထီၣ်ဘၣ်ယးတၢ်သိၣ်လိလၢပၣ်ယုၣ်ဒီးမၤလိတၢ်ရူၣ်လိာ်ဘၣ်သးန့ၣ်လဲၣ်
- ★တၢ်ဂ့ၢ်လၢယကသိၣ်လိတဖၣ်အံၤဒ်သိးဖိသၣ်ကနၢ်ပၢ်ဒီးအသးကစၢ်ဆၢဝဲအဂီၢ်ပကဘၣ်မၤအိၣ်ဒ်လဲၣ်
- ★ဒ်သိးဖိသၣ်ခဲလၢကမၤလိဘၣ်တၢ်တပူၤယီၤအဂီၢ်ပကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤလၢကျဲၤဒ်လဲၣ်
- ★မ့ၢ်မတၤမၤစၢၤယၤလၢဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိဘၣ်ယးတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၣ်ရူၣ်လိာ်သးလၢခိၣ်ယၢန့ၣ်ဆၢၣ်န့ၣ်လဲၣ်(အဒိ-ကိၣ်ခိၣ်,ကိၣ်သရၣ်အဂၤတဖၣ်,ကိၣ်ဖိ,မိၢ်ပၢ်,ဒီးတၢ်ကရၢကရိၣ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်).

တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပျီၣ်အရူၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လၢတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၣ်ရူၣ်လိာ်သးခိၣ်ယၢန့ၣ်ဆၢၣ်လဲၣ်

ဖိသၣ်ကိးဂၤဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကမၤလိၣ်န့ၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့န့ၣ်လီၤ.တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အဝဲအံၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်ပာ်လီၤတၢ်အီၤဖဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤလီၤ

Convention on the Rights of the Child (CRC) . လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါဖိသၣ် တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်တြီၤမၤတံာ်တၢ်အီၤနီၤစိၤဘၣ်.ဖိသၣ်တဖၣ်န့ၣ်အခွဲးအိၣ်လၢကသ့ဆိကမိၣ်တၢ်,တၢ်ရူၣ်တံၤရူၣ်သကိး,တၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ,တၢ်ယုၣ်ညါမၤလိၣ်အကျိၣ်,အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢယုၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်အဂၤတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ဖိသၣ်လၢအက့ၢ်အဂီၢ်တလၢတပျဲၤ,ဖိသၣ်လၢအိၣ်ဒီးအတၢ်လၢလီၤဆီ,ဖိသၣ်လၢအဟံၣ်အယီၤတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,အိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,မ့ၢ်သနၢ်က့ၤကလုာ်န့ၣ်ဆံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖိသၣ်လၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ်HIV / AIDSမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးဖိသၣ်လၢအိၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤဘၣ်ကီၤဘၣ်ခဲအလီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤကဘၣ်အိၣ်ဒီးအခွဲးအယၢ်ခဲလၢန့ၣ်လီၤ.ခိၣ်ဖျိလၢတၢ်လီၤဆီတဖၣ်အယီၤ,ဖိသၣ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိလီၤဆီလၢကျဲၤအါဘိ,တမ့ၢ်ထဲလၢတၢ်ကဘၣ်ကွဲးလီၤအီၤလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ပူၤအလီၤဒီးကွဲးကူၤက့ၤဆူလံာ်မၤနီၣ်တၢ်အပူၤဒီးလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်ဖိအပူၤန့ၣ်ဘၣ်.ပမ့ၢ်မၤဆူၣ်ကျဲၤအဝဲအံၤန့ၣ်ဘၣ်တဘၣ်လၢဖိသၣ်အဂီၢ်ကမ့ၢ်တၢ်ကဲဘျူးအစ့ၤကတၢ်စ့ၢ်ကိးလၢဖိသၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပကမၤလိၣ်အါထီၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤလၢလံာ်နီၢ်ဂံၢ်လွံၢ်ဘ့ၣ်တဘ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်သိၣ်လိဖိသၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးဒီး အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဒ်သိးဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကီၤတခါစ့ၢ်ကိးလီၤ. အယီၤပကသိၣ်လိဖိသၣ်ဒ်န့ၣ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အါမးလီၤ.ပကဘၣ်မၤတၢ်သိၣ်လိဒ်လဲၣ်န့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်ခဲလၢကဘၣ်.ပမၤလိၣ်အီၤခဲလၢကတသ့စ့ၢ်ကိးဘၣ်,ပလိၣ်ဘၣ်သရၣ်တၢ်သိၣ်လိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢပကသိၣ်လိဖိသၣ်တဖၣ်အယီၤပကဘၣ်ထီၣ်တၢ်မၤလိၣ်ဒီးတၢ်ပိၣ်သကိးဒီးသရၣ်လၢအတၢ်လဲၤခိၣ်ဖျိအိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤလိၣ်အလိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖးလံာ်လၢဒီးတၢ်ယုသ့ၣ်ညါအဂီၢ်ခိၣ်ထံးဒ်သိးဒီးပကသုအိၣ်လၢတၢ်မၤလိအဂီၢ်,ပတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢပကမၤလိအိၣ်လၢတၢ်မၤလိအးပူၤန့ၣ်ပကဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိအိၣ်.တၢ်လၢအပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်မၤလိရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်(ILFE) အလံာ်တဘျီအံၤန့ၣ်တမ့ၢ်အရူၤခိၣ်ထဲလၢကိၣ်ဖိခဲလၢာ်အတၢ်ခိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်ဘၣ်,အရူၤခိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢသရၣ်ဒီးပဝဲဒၣ်အတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၣ်ခိသးသမူအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢ(ILFE)အပူၤဒ်သိးကိၣ်ဖိတဖၣ်ကသုမၤသကိးတၢ်ဒီးကဂဲၤလိာ်ကွဲသကိးတပူၤယိအဂီၢ်ပဝဲကိးဂၤဒီးကဟ့ၣ်နီၣ်လီၤသကိးပတၢ်ထံၣ်ဒ်လဲၣ်,အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဝဲလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့န့ၣ်ပိာ်မုၢ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပိာ်ခူၢ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၤအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ထဲသိးတုၤသိးကိးဂၤဒီးလီၤ.တၢ်တဘျီကွၢ်မဲာ်အိၣ်,တၢ်တဘျီဝဲာ်ထံနီၣ်ဖးအိၣ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်မူတနံၤဘၣ်တနံၤလၢကြးဒီးအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,အဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအတၢ်ဒ်သိးတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအတၢ်ဒ်သိးတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးကိၣ်လၢအကတိၤဝဲလီၤဆိမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ်ဒီးကိၣ်သရၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ပာ်ကဲဝဲဒီးကဟ့ၣ်ကယာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တဘျီအံၤသိၣ်လိဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်မူအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူအကျိၤအကျဲၤလၢကအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂီၢ်,လၢတၢ်န့ၣ်အယိအဝဲသ့ၣ်ကဆၢတၢ်တၢ်ဒီးကသုကဟ့ၣ်ကယာ်လီၤက့ၤအနီၣ်ကစၢ်အသးလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးတၢ်လၢကဟဲမၤဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးအါန့ၣ်လၢလံာ်တဘျီအံၤအပူၤန့ၣ်ဖိသၣ်တဖၣ်တဘျီတၢ်မၤတရီၤတပါအိၣ်ဘၣ်,တၢ်တဘျီတီၢ်ဖိသၣ်လၢနီၣ်ဖျါဂံၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်တဘျီစံၣ်ညိၣ်စ့ၢ်ကိးဖိသၣ်အမိၢ်ပျၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

လံာ်တဘျီအံၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါကိၣ်သရၣ်တဖၣ်ဒီးအပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ်ဖိသၣ်တဖၣ်,ဟံၣ်ဖိယိဖိတဖၣ်ဒီးတၢ်ကရၢကရီၤတဖၣ် ဒ်သိးကမၤစၢၤကိၣ်ဖိတဖၣ်လၢကမၤလိတၢ်လၢတီၤအးပူၤဒီးလၢတၢ်ချ့န့ၣ်လီၤ.လၢတီၤအးပူၤကိၣ်ဖိတဖၣ်အမူၤဒါအိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလိဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဂဲၤလိာ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤလိမ့ၢ်တၢ်လၢအဒုးဘူးဝဲဖိသၣ်တဖၣ်အဲၣ်ဒီးတၢ်မနုၤလၢကမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူအလုၢ်အပွၤဒီးကလၢပဲၤလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူတနံၤဘၣ်တနံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သရၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်အသိးလံာ်တဘျီအံၤဆိကမိၣ်ကွၢ်ထံစ့ၢ်ကိးသရၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဒီးအတၢ်သးစၢ်ဆၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒ်သိးတၢ်သိၣ်လိကဂ့ၤဝဲအဂီၢ်လံာ်တဘျီအံၤဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကမၤလိဘၣ်တၢ်,ကတၢ်ကတိၤဝဲတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဂ့ၤကတၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိအဂီၢ်ဒီးပာ်ကဲဝဲဒီးမၤလၢကပိၤဝဲတၢ်လၢအကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တဖၣ်ခိဖျိဟ့ၣ်ဝဲခိၣ်ဖးလၢအကြးဝဲဒီးတၢ်ပာ်ပနီၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ,(ILFE) မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်

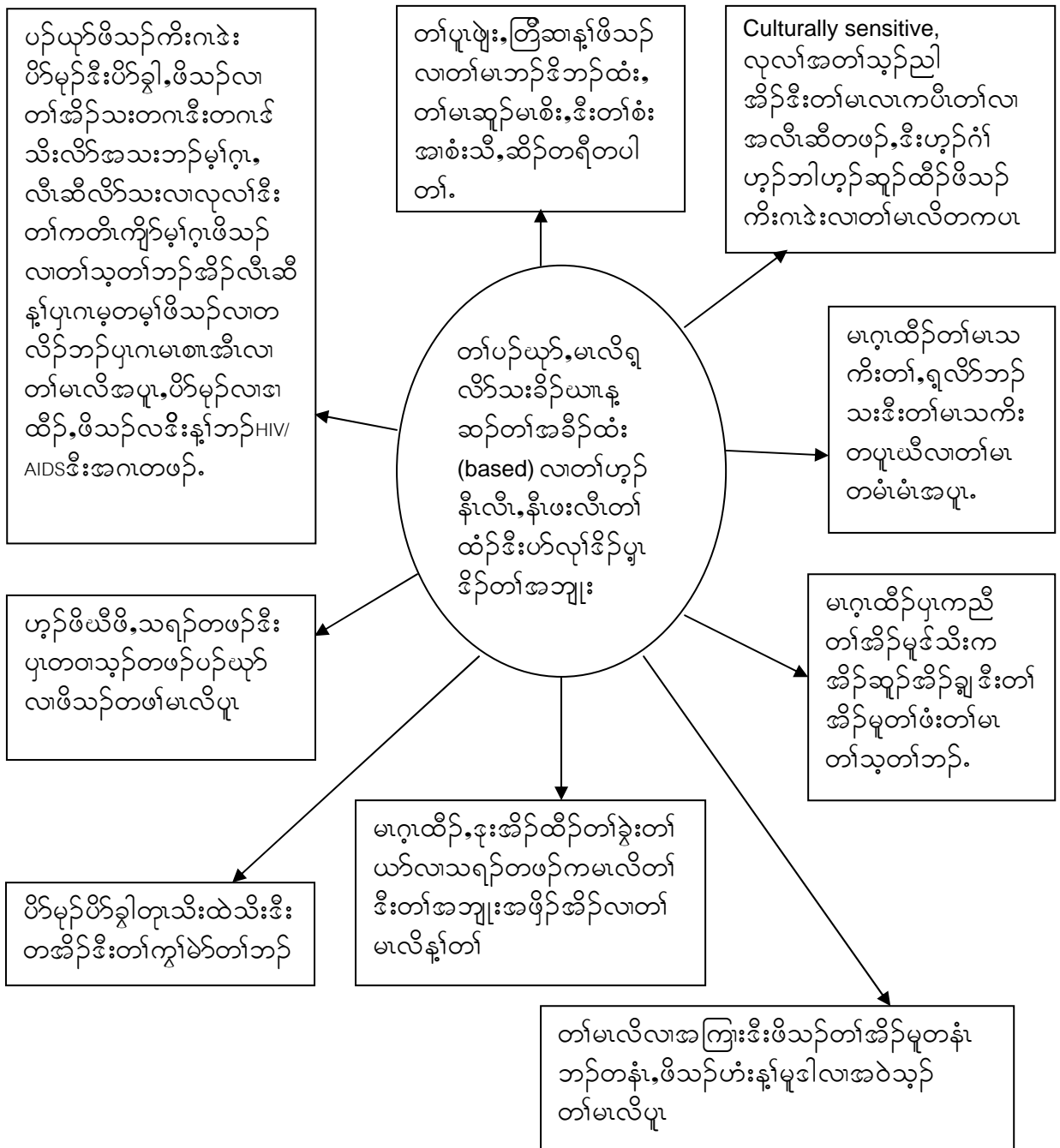
သံက့ၢ်လိာ်သးဒီးနသရၣ်တဖၣ်တၢ်လၢနဆိကမိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၣ်ပျၢ်လၢအရူဒိၣ်လၢတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူလိာ်သးလၢခိၣ်ယၤတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်,ကဲဝဲတီၤပူၤ,က့ၢ်,မ့တမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢအဂၤလၢပုၤဖိသၣ်မၤလိတၢ်သ့အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ★တၢ်ကွဲးလီၤတၢ်အလီၢ်(ဒ်သိးလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်သ့မ့တမ့ၢ်လံာ်တယၢ်အလံာ်က့ဖးလံာ်) ကွဲးလီၤ,ဆွဲလီၤတၢ်အက့ၢ်ဂီၤကဝီၤကျိၤဖးဒိၣ်လၢတၢ်ခါၣ်သးဒီးကွဲးလီၤ(ILFE)
- ★မ့ၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်ကဝီၤကျိၤအချၢန့ၣ်,သံက့ၢ်နသရၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကကွဲးလီၤတၢ်အလုအလၢအက့ၢ်အဂီၤတခါမ့တမ့ၢ်ခံခါလၢအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူလိာ်ဘၣ်သးအရူဒိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်
- ★ထီၣ်သတြီၤနတၢ်အက့ၢ်အဂီၤအသက့ၢ်န့ၣ်(diagram) ဒီးလံာ်ကဘျံးပၤလၢအဂၤတဖၣ်န့ၣ်ဒီးမ့ၢ်နတၢ်စံးဆၢသ့ၣ်တဖၣ်လီၤမၢ်တခါခါစ့ၢ်ကိးဒါ
- ★ဒီးသံက့ၢ်လီၤသုသးလၢ,ကျဲးလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်လၢပက့ၢ်မ့တမ့ၢ်တီၤပူၤတၢ်အိၣ်သးအိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်လၢပကြးမၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၢ်အိၤဆူညါ.ပကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပက့ၢ်,တီၤပူၤဒ်သိးကကဲထီၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူလိာ်ဘၣ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပအိၣ်ဒီး (ILFE)အက့ၢ်အဂီၢ်(characteristic) ဒ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်

(ILFE) အက့ၢ်အဂီၢ်လၢပကဘၣ်မၤအိၤ,ဒီးဘၣ်မၤအိၤဒ်လဲၣ်

တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၤရူၤလိၤသးခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်အဂီၢ်အဂီၢ်

သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်-တၢ်ဆီတလဲလုၤလၢ(လၢပူၤ)အကိၣ်ဒီးတီၤပူၤလၢအမ့ၢ်ဝဲ “တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၤရူၤလိၤသးခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်” မ့ၢ်ဝဲတၢ်အကျိၣ်အကျဲတခါလီၤ(process)တမ့ၢ်တၢ်မၤအသးဘၣ်(event) တမ့ၢ်လၢအအိၣ်ကဲထီၣ်အသးလၢမ့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်(တမ့ၢ်လၢကဲထီၣ်သးထဲတန့ၤဒီးဝံးဝဲဘၣ်)ဘၣ်သ့တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်မၤသကိးဒီးဖုန့ၣ်လီၤ.ခဲအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်အဘျးအဖျိၣ်အါမးလၢပဂီၢ်လၢပတၢ်လုၢ်အိၣ်ပသးသမူအဂီၢ်ဒီးအရူၤဒိၣ်ကတၢ်လၢပပူၤဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်.အဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိအဂီၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ပုၤတတၢ်အကျိၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်ပာ်ဃုာ်မၤလိၤရၢလိာ်သးလၢခိၣ်ဃၢတဘျီအံၤအဘျးအိၣ်မၤန့ၣ်လဲၣ်

တၢ်ဆိကမိၣ်ကဒါက့ၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ

ဝံသးစူဖးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤတက့ၢ်

သဝီကိၣ်လၢလၢဖးဖုးန့ၣ်ကံနံၤယါ(Papua New Guinea)

ဖဲ 1980, မိၢ်ပာ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢပုၤတတၢ်အပူၤလၢကလံာ်စိာ်တခါလိာ်ဘၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်ဖိလံာ်ကဒီးန့ၢ် ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.လၢအကျါတခါလိာ်ဘၣ်တၢ်ကသိၣ်လိမိသ့ၣ်လၢတၢ်သဝီအ လုၢ်အပူၤအိၣ်ဒ်လဲၣ်ဒီးမၤစၢၤတၢ်ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါအိၣ်ဒီးတၢ်စံးပတြၢက့ၤတၢ်အိၣ်မူ,လုလၢ,တၢ်က တၢ်အကျိာ်,ဒီးဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဒ်သိးတၢ်တမံၤယီၤလၢပုၤတတၢ်အပူၤကသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပဒိၣ်ပပုၤ,ကိၣ်ဒိၣ် ကိၣ်ထီၣ်လၢပုၤမၤလိာ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်အကလုာ်ကလုာ်, တၢ်ကရၢကရိၤလၢတမ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပဒိၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤဘၣ်တဖၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ **Viles Tok Ples Priskul** ပုၤထံဖိကိၢ်ဖိအကျိာ်ဒၣ်ဝဲအကတီၢ်ဆိ ကိၣ်,လၢဖိသ့ၣ်ဖိနံၣ်တုၤလၢဂနံၣ်ဟဲဆဲးလီၤမံၤလၢကိၣ်န့ၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်လၢတမၤလိာ်ဘၣ်တၢ်နီတဘျီဘၣ်ဒီး တသ့အဝဲသ့ၣ်နီၢ်ကစၢ်အကျိာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

TokPles ကတီၢ်ဆိကိၣ်ဟးယုထၢန့ၢ်ဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢအပူၤကလံာ်တခါဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိးက ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်အသိလၢကသိၣ်လိမိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတလိာ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢ အလုအပူၤဒိၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၢ်မဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကွဲးဝဲပုၤလၢအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အ ကျိာ်ဒၣ်ဝဲ,တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပာ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်ဒီးမိၢ်ပာ်ဖဲဖုအပူၤအလုအလၢ,ပုၤလၢပုၤ,တၢ်သးဝံၣ်ဒီးထါ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကွဲးထီၣ်လံာ်ဘၣ်ဃးဒီးအဝဲသ့ၣ်တၢ်လဲၤခိဖျိဒီးမၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤအ ဝဲသ့ၣ်တၢ်ကွဲးတဖၣ်ဒီးလဲၤပာ်လီၤအဝဲသ့ၣ်လံာ်တဖၣ်လၢလံာ်ရိတၢ်အပူၤဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲး ကဖးဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ကိၣ်ဖိအိၣ်ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ထီၣ်ပုၤလၢအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ,သ့ၣ်ဒၣ်တၢ်ဖိ တၢ်လံာ်တမံၤမံၤလၢကဒုးနဲၣ်ဝဲလၢတၢ်ထီၣ်ပူၤဒီးအိၣ်ဒီးပူၤတၢ်တၢ်ပိၣ်သကိးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဖိသ့ၣ်လၢအိၣ်လၢကတီၢ်ဆိကိၣ်တဖျါအံၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်စံးထီၣ်ပတြၢလၢလု လၢဒီးအါန့ၣ်အနီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်နီၢ်ကစၢ်အကျိာ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဟူးသးဂၤ ,တၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်နီၢ်ကစၢ်သး,ဒီးသးအိၣ်ယုသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးဒီး တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်မၤလိာ်ဘၣ်ဝဲတ ဖၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်သံက့ၢ်တၢ်အါထီၣ်က့ၢ်က့ၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးအိၣ်လၢမၤလိာ်တၢ်သ့ၣ်ဂ့ၢ်ဒၣ် န့ၣ်လီၤ.ကိၣ်သရၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၢ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်သိၣ်လိာ်တၢ် သီဖဲကိၣ်စးထီၣ်အခါဒီးအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပျံတၢ်ဖုးလၢသိၣ်လိမိသ့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဖိသ့ၣ်တန့ၢ်ပာ်အ တၢ်သိၣ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.လၢခံသရၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါက့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢဖိသ့ၣ်ကိး ဂၤဒဲးတမ့ၢ်လၢဘၣ်က့ၢ် ဆၣ်မဲာ်တၢ်ကိတၢ်ခဲတမံၤယီၤဘၣ်အယီၤသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်သးခုဒီးသးမ့ၢ်က့ၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

သရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တီဖျါအကလုာ်ကလုာ်ဘၣ်ဃးဒီးအဝဲသ့ၣ်တၢ်တူၢ်ဘၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်,မ့ၢ်က့ၢ်လၢကျဲအဂၤတခါသရၣ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်က့ၢ်ထွဲဖိ သ့ၣ်သ့,အိၣ်ဒီးတၢ်ဝံသးစူဒီးတၢ်တြီဖိသ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်မၤလိာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.အဂၤတမံၤန့ၣ်ဖိ သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤလိာ်တၢ်ခိၣ်န့ၣ်ချ့ ထီၣ်ဒီးမၤလိာ်တၢ်န့ၣ်ချ့ဒိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.ခိဖျိလၢတၢ်သ့ၣ်က့ၢ် ကျိာ်မ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၢ်န့ၣ်ဒီးကတီၢ်ဆိကိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဃးနီၢ်ကစၢ်ကျိာ်ဒီး သ့အါထီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်လုတၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခဲအံ့ကောဆိကမိဉ်ထီဉ်က့ဘဉ်ယး **Viles Tok Ples Priskul**ကတီဆိကိတက့ၢ်.နဆိကမိဉ် လာကိသရဉ်,ကိဖိ,မိပါဒီးပုတတသ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ်အဝဲသ့ဉ်ဒီးန့ဉ်ဘဉ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖိဉ်လာတၢ် ပဉ်ယုဉ်ရုလိာ်သးခိဉ်ယးအိဉ်ဒ်လဲဉ်.ကွဲးလီၤနတၢ်ဆိကမိဉ်ဒီးနတၢ်ထံဉ်သ့ဉ်တဖဉ်ဖဲအဖီလၢ် အံၤန့ဉ်တက့ၢ်.

တၢ်အဘျးအဖိဉ်လာဖိသဉ်အဂီၢ်

- ၁.-----
- ၂.-----
- ၃.-----

တၢ်အဘျးအဖိဉ်လာသရဉ်အဂီၢ်

- ၁.-----
- ၂.-----
- ၃.-----

တၢ်အဘျးအဖိဉ်လာမိပါဒ်အဂီၢ်

- ၁.-----
- ၂.-----
- ၃.-----

တၢ်ဘျးအဖိဉ်လာပုတတအဂီၢ်

- ၁.-----
- ၂.-----
- ၃.-----

ထီဉ်သတြီၤနတၢ်ဆိကမိဉ်ဒီးသရဉ်အဂၤတဖဉ်ဝံၤဒီးဖးလံာ်ကျိၤလာဖီလၢ်တပူၤယီတက့ၢ်မ့ၢ်နဒီး န့ၢ်ဘဉ်တၢ်ဆိကမိဉ်အသီပျဲမံၤလဲဉ်ဒီးမ့ၢ်နမၤလိန့ဉ်တၢ်အသီဒီးအဘျးအဖိဉ်တမံၤမံၤစ့ၢ်ကိးဧါ

တၢ်အဘျးအဖျိၣ်လၢဖိသၣ်အဂီၢ်

ခိဖျိလၢမၤလိဘၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤအလံာ်တဘျီအံၤဖိသၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်နာ်
 န့ၢ်လီၤအနီၢ်ကစၢ်သးအါထီၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ကဲလီၤက့ၤကစၢ်လုၢ်ပျၤန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ပာ်ကဖၢအ
 သးလၢမၤလိန့ၢ်တၢ်သ့ခိဖျိလၢအကစၢ်ဒၣ်တၢ်မၤဂ့ၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဒီးသန့ထီၣ်
 သးသ့လၢနီၢ်ကစၢ်လၢက့ၢ်ပူၤဒီးက့ၢ်ခါခံၣ်ကတြၢလၢာ်န့ၣ်လီၤ.အဒိ-ဒ်အဝဲသ့ၣ်သ့သံက့ၢ်တၢ်သံက့ၢ်
 အကလုာ်ကလုာ်,အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိသ့သးအကလုာ်ကလုာ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်မၤဒီးဂဲၤလိာ်ကွဲ
 ဘၣ်လၢဟံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးသ့ၣ်ညါမၤလိန့ၣ်သးလၢရူၤလိာ်ဘၣ်သးဒီးသရၣ်ဒီးသကိးကဒဲကဒဲ,သ့ၣ်ဖုံသး
 ညီယုၣ်ဒီးပျၤလၢအခိၣ်အယၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးပျၤလၢတၢ်အိၣ်သးတဂၤဒီးတဂၤတဒ်သိး လိာ်သးဘၣ်
 သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးတဂၤဒီးတဂၤမ့ၢ်တဒ်သိးလိာ်သးဘၣ်ဆၣ်အဝဲ
 သ့ၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်တပူၤယီၤလၢတၢ်ရူၤလိာ်ဘၣ်သးအပူၤအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးအလုၢ်အပျၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ

ဖိသၣ်စ့ၢ်ကိးအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢဒုး ကဲထီၣ်တၢ်အသိးဒိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ်ခိဖျိလၢလိဘၣ်တၢ်
 အယီၤန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်မၤလိဒီးပာ်လုၢ်ပာ်ပျၤအကစၢ်အကျိၣ်, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ,လုၢ်လၢဒီးသ့ၣ်ညါ
 လိာ်သးလၢအဝဲသ့ၣ်လီၤဆိဒီးပျၤအဂၤဒီးအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပျၤလၢအလုၢ်ဒိၣ်ပျၤဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိလၢလံာ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူၤလိာ်ဘၣ်သးခိၣ်ယၤတဘျီအံၤဖိသၣ်သ့ထီၣ်ဘၣ်ထီၣ်အါဝဲလၢတၢ်
 ဆဲးကျိၣ်လိာ်သးဟဲဂ့ၤထီၣ်ဒီးကတဲာ်ကတီၤစ့ၢ်ကိး လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်အိၣ်မူခါဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
 ဖိသၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ကဲလီၤအနီၢ်ကစၢ်အသးဒီးသ့ၣ်ညါပာ်ကဲစ့ၢ်ကိးပျၤလၢအယၤန့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်ဆဲးတဖၣ်မၤလိအသးလၢတၢ်ကိးမံၤဒဲးလၢအလဲၤခိဖျိဝဲဒီးတနီၤဖးတၢ်ကျၢ်ဘၣ်ကျၢ်သ့အဆၢ
 ဘၣ်.ဖိသၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်မၤတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်လၢတၢ်သးအိၣ်န့ၣ်တီၢ်တၢ်န့ၣ်ဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ.ဒ်သိးဖိသၣ်အတၢ်မၤ
 ကဂ့ၤဒီးအပတီၢ်ကအိၣ်အဂီၢ်လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲလၢအဂ့ၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.တၢ်
 လိာ်ကွဲသကိးဒီးကတီၢ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲမိၢ်ပျၤတဖၣ်လၢဖိသၣ်မၤလိသ့အသးဘၣ်ပးအကစၢ်ဒၣ်ဒီး
 အခိၣ်အယၤတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖိသၣ်လၢအနာ်န့ၣ်လီၤအသးန့ၣ်မၤ လိတၢ်လၢပျၤဂၤအမဲာ်
 ညါ,ဖိသၣ်လၢပျၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်လၢကဆိကမိၣ်တၢ်လၢအဂီၢ်ဒၣ်န့ၣ်ကမၤတၢ်လၢတၢ်သဘျီ အ
 ပူၤသ့ၣ်သ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးအိၣ်ဒီးအတၢ်လၢဒၣ်ဒၣ်လၢပကြၢးပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒီးဆိၣ်ထွဲ
 အဝဲသ့ၣ်,ဖိသၣ်အတၢ်ရူၤဒီးပျၤသးပျၤဒီးဖိသၣ်ကဒဲကဒဲဒၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီ
 ထီၣ်လၢအရူၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်လၢသရၣ်အဂီၢ်

သရၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်အရ့ၣ်ဒိၣ်ကတၢၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိအပူၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အခွဲးအယၢ်လၢကမၤလိန့ၢ်တၢ်အသီလၢကွီၣ်ဖိအါဂၤအကလုာ်အအိၣ်လီၤ.ဖဲသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်သ့ၣ်ညါလၢအသီခိဖျိလၢသိၣ်လိဘၣ်ယုာ်စ့ၢ်ကိးဒီးဖိသ့ၣ်အါကလုာ်အယၢ်လၢသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်တကဲထီၣ်ဝဲမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤဘၣ်မ့ၢ်တခါတၢ်သိၣ်ကဲထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖုံသးညီဒီးတၢ်မၤလၢအလီၤသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

သရၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒိၣ်မးလၢကယုၤသ့ၣ်ညါတၢ်ဆိကမိၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤအါထီၣ်ခိဖျိလၢတၢ်ဆဲးကျိၣ်လိာ်သးဒီးသရၣ်လၢအိၣ်လၢကွီၣ်အဂၤတဖၣ်ဒ်သိးသရၣ်တၢ်မၤသကိးလိာ်သတဖုဘၣ်တဖုအိၣ်န့ၣ်လီၤ.ခိဖျိလၢတၢ်ဆဲးကျိၣ်လိာ်သးလၢသရၣ်တဖၣ်အိၣ်တဂၤဒီးတဂၤအယၢ်သရၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢကဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်ကွီၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ခံသ့ဝဲဒ်သိးဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်,ကသ့ဆိကမိၣ်ထီၣ်န့ၢ်တၢ်အသီဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ဒိကန့ၣ်လၢတၢ်မၤလိအပူၤန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်န့ၢ်အယၢ်ကွီၣ်ဖိဒီးမိၢ်ပာ်တဖၣ်ကအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ထံၣ်လၢအဂ့ၤလၢသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်လီၤ.ဖဲန့ၣ်သရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢပုၤတတၢ်ကျါဒီးဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်လၢတၢ်ကပီၤလၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်မၤဂ့ၤအယၢ်န့ၣ်လီၤ.

သရၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤခိဖျိပျဲးဒီးတၢ်သ့ၣ်မံသးမ့ၢ်ဖးဒိၣ်ဖဲဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးမၤန့ၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ.သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်-ဖိသ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်မၤနၢၤလၢတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အပူၤန့ၣ်တမ့ၢ်ထဲလၢအဒီးစဲးဖျိန့ၣ်ဘၣ်,မ့ၢ်တခါဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤလိဒီးန့ၣ်ကျဲအဂၤတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်လၢအတၢ်အိၣ်မူပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢဖိသ့ၣ်ကစံးဆၢတၢ်ဒီးစဲးအလီၢ်န့ၣ်ဖိသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ်လၢကတဲဘၣ်အသရၣ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်သ့အါထီၣ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

ကွီၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ယုာ်မၤလိတၢ်ရူလိာ်သးအပူၤန့ၣ်,သရၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်ပူၤဒီးမၤစ့ၤလီၤစ့ၢ်ကိးတၢ်သိၣ်လိတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ.ခိဖျိလၢသရၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးဒီးတၢ်ကဟ့ၣ်ယၢ်ဖိသ့ၣ်အယၢ်အဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ပာ်လၢတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပူၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အရ့ၣ်ဒိၣ်မးလၢဖိသ့ၣ်တၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဘျးအဖျိၣ်လၢမိၢ်ပၢ်အဂီၢ်

ခိဖျိလၢ (ILFE) အယိၣ်န့ၣ်,မိၢ်ပၢ်မၤလိသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်ဖိလံၤကဲထီၣ်ဘၣ်ပှၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အရူၤဒိၣ်မးလၢအဝဲသ့ၣ်ဖိလံၤအဂီၢ်ပိၣ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ်သးအိၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢအဖိအလံၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.သရၣ်တဖၣ်သံက့ၢ်မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဃးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဖိလံၤအခါ,မိၢ်ပၢ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢကမၤစၢဖိသၣ်လၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.မိၢ်ပၢ်စ့ၢ်ကိးမၤလိသ့သးလၢဘၣ်က့ၢ်ထွဲအဖိအလံၤဂ့ၤထီၣ်က့ၢ်က့ၢ်လၢဟံၣ်ပှၤခိဖျိလၢအဝဲသ့ၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိလၢဟဲလၢသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်မၤသကိးယုၢ်တၢ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်အကျါဒီးန့ၢ်ပၢ်တၢ်အိၣ်သးဒီးသ့ၣ်ညါ ဘျါဆဲးက့ၤတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢတၢ်အဘၣ်စၢစ့ၢ်ကိးလီၤအါန့ၣ်အန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဖိလံၤတၢ်အိၣ် သးဒီးဖိသၣ်ခဲလၢကိးဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပတီၢ်ဒ်သိးလိၣ်သးလီၤ.

တၢ်အဂ့ၤဒိၣ်မးစ့ၢ်ကိးလၢက့ၢ်လၢကိးမိၢ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တလါတဘျီအစ့ၤကတၢ်ဒ်သိးက့ၢ်ဖိမိၢ်ပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ်အဝဲသ့ၣ်အဖိတၢ်အိၣ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ခိဖျိလၢမိၢ်ပၢ်သ့ၣ်ညါသရၣ်ဒီးက့ၢ်ဖိတၢ်အိၣ်သးအယိၣ်အဝဲသ့ၣ်သးအိၣ်ဒီးဆုၤအဖိဆုၤက့ၢ်အါထီၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်နီၢ်ကစၢ်စ့ၢ်ကိးဟဲပၣ်ယုၢ်ဝဲဒ်လၢက့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤသ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဘျးအဖျိၣ်လၢပှၤတတၢ်အဂီၢ်

လံၣ်တၢ်ပၣ်ယုၢ်မၤလိရူၤလိၣ်သးတဘျီအံၤမၤစၢဒီးအဘျးအဖျိၣ်အိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကရၢကရိလၢက့ၢ်အါမံၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.ပှၤတတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဂ့ၤမးဒီးအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ပၢ်ကဖၢသးသ့ဝဲဒ်လၢဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢထီၣ်ဘၣ်က့ၢ်ဒီးမၤလိဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဝဲဒ်လၢ “ခါဆူညါကရၢခိၣ်န့ၢ်တဖၣ်” ဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤဒီးမၤတၢ်လၢပှၤကရၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.ခိဖျိလၢပှၤတတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်မၤသကိးဒီးတၢ်ဖိၣ်လိၣ်သးစုဒီးသရၣ်သမါ,မိၢ်ပၢ်,ပှၤဖိသၣ်ဒီးတၢ်ကရၢကရိအဂၤတဖၣ်အယိၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ်အိၣ်အါမးလၢတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢဖိသၣ်တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤတတၢ်ထံၣ်ဝဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်ကိအိၣ်ထီၣ်အါမးလၢပူၤပူၤအကျါ,ဒ်သိးဒီးပှၤမၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတဒိၣ်တဆံး,သ့ၣ်ဘိၣ်သးစၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲဒ်သိးကလီၤစ့ၤအဂီၢ်လီၤ.ပှၤတတၢ်ကရၢဖိဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢက့ၢ်,န့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်အသီလၢတၢ်ရူၤလိၣ်သးလၢက့ၢ်ဒီးပှၤတတၢ်အဘၣ်စၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်မၤကွၢ်ဒ်သိးကကဲထီၣ် ILFE

လၢတၢ်အဘျူးအဖျိၣ်အိၣ်ခဲလၢ်အကျါ, ဘၣ်မနုၤလၢကွၢ်ကိးဖျါဒ်ဒီးတအိၣ်ဒီးတၢ်ပၣ်ယုၣ်, မၤလိတၢ်လၢတၢ်ရူလိၣ်သး, ခိၣ်ယၤန့ဆၢၣ်ဘၣ်လဲၣ်တၢ်မၤတံၢ်တံၢ် (တၢ်ကီတၢ်ခဲ) လၢပၢ်ဖျါထီၣ်လၢလၢ်အသိးအိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢကွၢ်တဖၣ်အပူၤလီၤ.

၁. တၢ်ဆိတလဲဟံးန့ၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ, တၢ်ထံၣ်လထအဘၣ်ဒီးတၢ်သးအိၣ်မၤဂ့ၤတၢ်ဖဲကွၢ်သရၣ်အိၣ်ဒီးမူဒါလၢမၤညီၣ်န့ၣ်ဒ်လၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤအသိးမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤအါလၢတမ့ၢ်ဘၣ်သိၣ်လိတၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၢၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဘၣ်လဲၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ခဲအံၤခဲအံၤ, သရၣ်တဖၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢတၢ်မၤအါဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်တအိၣ်လၢကဟ့ၣ်လီၤလၢတၢ်ဆိလဲအဂီၢ်ဘၣ်.

ကျဲလၢကဘၣ်မၤန့ၢ်တၢ်တြီၢ်မၤတံၢ်တံၢ်

၁.၁-----

၁.၂-----

၁.၃-----

၂. သရၣ်တဖၣ်တန့ၢ်ဟံၤလၢတၢ်ပၣ်ယုၣ်ရူလိၣ်သးခိၣ်ယၤန့ဆၢၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?
မ့တမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢကလိၣ်သ့ဝဲလၢကကဲထီၣ်ဘၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူလိၣ်ဘၣ်သးခိၣ်ယၤန့ဆၢၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

၂.၁-----

၂.၂-----

၂.၃-----

၃. မိၢ်ပၢ်ဒီးသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်လဲၣ်တန့ၢ်ဟံၤဘၣ်ပးတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူလိၣ်ဘၣ်သးခိၣ်ယၤန့ဆၢၣ်အဘျူးအဖျိၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီဝဲလၢဖိသၣ်ကိးဂၤဒီး, ကိးကလုာ်ဒီး(ဖိသၣ်လၢကွၢ်ဂီၤဂ့ၤဒီးတဂ့ၤဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးဖိသၣ်လၢခိၣ်န့ၣ်ယၤလၢတၢ်မၤလိတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးအဂၤတဖၣ်) မ့ၢ်မၤလိယုၣ်တၢ်တပူၤယီၤန့ၣ်ဒီးဖိသၣ်တနီၤနီၤကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢတၢ်မၤလိမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်ရူလိၣ်သးအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ကျွန်တဖန်လောကမနာကွက်တင်ကြီးမတော်တော်

၃.၁-----

၃.၂-----

၃.၃-----

ဒီးနွှာ်တင်မလိလောတင်လဲခီဖျိ,ပင်ယုာ်ဒီးဖိသင်လာတသ့တဘင်ဘင်သ့တဖန်.

ပထင်ဘင်လာဖိသင်သ့တဖန်အံ့မုာ်ပုာ်တီပုာ်လိနွှာ်ဒီးပုာ်သးပုာ်နီာ်ဒိင်တဖန်န့ာ်လီ.လောအပုာ်ကွက်လာညါခါ,ဖိသင်သ့တဖန်တသံကွာ်တင်သံကွာ်ဒ်သီးဒီး “တင်မနုာ်ကဲထီာ်သးဒီးယသကိးလဲာ်” မ့တမုာ် “ဘင်မနုာ်ယိအဘင်မသးဒ်အံ့လဲာ်”,ပထထင်လာဖိသင်တအဲာ်ဒီးလိာ်ကွဲဘင်န့ာ်တအိာ်ဘင်.ဖဲအသကိးလောကွာ်ဂီတဂုာ်ဘင်တဖန်, သရျာ်မ့ဟ့ာ်မုာ်ဒါလာဘင်မာဲတခါခါန့ာ်ဖိသင်ကိးဂါလောတီပုာ်အိာ်ဘင်ဘင်ဘင်ဘင်ဖဲဖိသင်တဖန်မတင်ဟူးတင်ဂါဝံ့အလီာ်ခံဒီးအသကိးဖိတဖန်ကိးဂါဒီး,ဒဲစုဒီးစံးပတြာ်အဝဲသ့န့ာ်လီ.ပုာ်ကိးဂါဒီးအိာ်ဒီးတင်သးခုဒီးတင်မနုာ်လာတင်မလိအပုာ်န့ာ်လီ.ဖိသင်ကိးဂါဒီးမုာ်တင်မယိလောတင်လိာ်ကွဲအပုာ်မုာ်ဂုာ်,တင်ပုာ်ထံတပုာ်ယိမုာ်ဂုာ်,လဲဟးလိာ်ကွဲတပုာ်ယိမုာ်ဂုာ်,မတင်သ့ာ်ဖုံသးညီဒ်အမုာ်အိာ်ဒီးတင်အိာ်ဖျိာ်ဆာ်ကွဲအမုာ်နံ့မုာ်ဂုာ်ဒီးတင်သ့ာ်ဖုံသးညီအကလုာ်ကလုာ်သ့တဖန်န့ာ်လီ.

တင်ခဲလောန့ာ်ယအဲာ်ဒီးစံးဒ်အံ့,ကွဲဖိလောကွာ်ဂီမ့တလာပုာ်ဘင်တဖန်မ့တအိာ်လာကွဲပုာ်ဘင်ဒီးကွဲဖိလောအနီာ်ခိကွာ်ဂီဂုာ်,မလိတင်သ့သ့တဖန်အတင်ပင်သ့ာ်ပင်သးကလီဆီဝဲဒ်လီ.တဘျီတခိာ်ဖိသင်လာကွာ်ဂီတဂုာ်ဘင်တဖန်,ပုာ်နံ့ဘင်ဖန်လဲအဝဲသ့,ပုာ်တကနယုာ်အဝဲသ့ဘင်ဒီးပုာ်ကွာ်ဟ့ကွာ်ကျိာ်အဝဲသ့,ပုာ်တအဲာ်ဒီးရုဒီးအဝဲသ့ဘင်အိာ်ဝဲန့ာ်လီ.

ခီဖျိလာတင်ဘျီတင်တီဂါအယိ,ဖိသင်လာအကွာ်ဂီဂုာ်သ့တဖန်အိာ်ဝဲဒ်တနီလောသးအိာ်မလောဒီးတြီဆာ်ကွဲအသကိးဖိဒ်အမုာ်ပုာ်မနုာ်အိာ်အဝဲသ့န့ာ်လီ.အါန့ာ်အံ့န့ာ်တင်အရုဒိာ်မးလါမိာ်ပင်ကိးဂါဒီးတူာ်လိာ်အဖိလီ.ဖဲလောကွဲစးထီာ်သီအခါ,မိာ်ပင်အါဂါပင်သ့ာ်ပင်သးလာဖိသင်လာကွာ်ဂီတဂုာ်ဘင်တဖန်ဟဲထီာ်ကွဲဒီးမိာ်ပင်တနီနီဆိကမိာ်ဒီးကွာ်နီာ်ဝဲဖိသင်လာကွာ်ဂီဂုာ်ဘင်တဖန်အယိကဲထီာ်ဝဲတင်ဂီကမိာ်လါမိာ်ပင်သ့တဖန်အဂီာ်လါ “ဘင်မနုာ်အယိယဖိဘင်ဆုာ်နီဘူးဒီးဖိသင်လာကွာ်ဂီတဂုာ်ဘင်တဂါအကပလဲာ်” မ့တမုာ် “ဖိသင်ကွာ်ဂီတဂုာ်

ဘဉ်တဂးအံကမတံာ်တံာ်ယဖိဖဲယဖိမလိတံာ်အခါဧါ” လာတံာ်ဘူဉ်ဂုတံာ်ဂုအပူမိာ်ပာ်သုဉ် တဖဉ်အိဉ်ဒီးတံာ်ဆိကမိဉ်ဒ်အံသုဉ်တဖဉ်ထဲစုလါအတံာ်ပူန့ဉ်လီ. လာခံမိာ်ပာ်တဖဉ်သုဉ်ညါဘဉ် ကုဉ်လါအဝဲသုဉ်ဖိလံသးအိဉ်တူာ်လိာ်ဝဲဒဉ်ဖိသုဉ်လာကုာ်ဂီတဂုဘဉ်သုဉ်တဖဉ်ဒီးသးအိဉ်ရုလိ ဘဉ်သး, မးစာဝဲသုလါကျဲအါဘိအပူန့ဉ်လီ. ဖိသုဉ်တဖဉ်မးစာအသကိးတဖဉ်လါဒုးမးထီဉ်အ သကိးဆုကး, ကတံာ်ကတီးန့ဉ်အသကိးအထာဉ်ဒီးကုးဆုအသကိးလာအဟံဉ်န့ဉ်လီ.

မိာ်ပာ်လာသုဉ်ညါဘဉ်ကုးတံာ်အိဉ်သးဒ်အံတဖဉ်အဲဉ်ဒီးလာယကိးန့ဉ်မိာ်ပာ်တံာ်အိဉ်ဖှိဉ် ဒီးမးယတဲလီဘဉ်ပးဖိသုဉ်ကုာ်ဂီတဂုဘဉ်သုဉ်တဖဉ်အဂုဒီးယကရဲပုးန့ဉ်အဝဲသုဉ်လာဖိသုဉ် တံာ်အိဉ်သးအဂုန့ဉ်လီ.

လာတံာ်ဆါကတံာ်ဖုဉ်ကိးအပူန့ဉ်သရဉ်ဒီးမိာ်ပာ်ဒီးဖိသုဉ်တဖဉ်အိဉ်ဒီးတံာ်နာ်ပာ်လီကုးသး ဒီးမးဘဉ်ဂီာ်ဖိဒုလိာ်သးအယိတံာ်ရဲဉ်တံာ်ကျဲလဲသးလာအဂုအဝီန့ဉ်လီ. ဖိသုဉ်လာတသုတဘဉ် ဘဉ်ဒ်အမ့ဉ်ဖိသုဉ်ကုာ်ဂီတလါပဲဘဉ်သုဉ်တဖဉ်, ဖိသုဉ်လာအမလိတံာ်ခိဉ်န့ဉ်ယာတဖဉ်မ့ဉ်ဂုဒီး အဂုတဖဉ်အဂီာ်ကဲထီဉ်တံာ်ဘျူးတံာ်ဖှိဉ်ဖးဒိဉ်လာအဝဲသုဉ်အဂီာ်ဒီးပုးကိးဂးဒီးနာ်ပာ်ကုးအဝဲ သုဉ်ဒီးအဲဉ်ဘဉ်ကုးအဝဲသုဉ်ဒီးပုးကဟုကယာ်အဝဲသုဉ်လာပဲန့ဉ်လီ.

"Including Children with Disabilities, an interview with Katica Dukovska Muratovska."
<http://www.unicef.org/teachers/forum/0100.htm>

တၢ်န့ၣ်ကျဲၤ.၂ ခဲအံၤပအိၣ်ဖဲလဲၣ်

မ့ၢ်ပကိၣ်ကဲထီၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်လံၤဧါ

ကိၣ်အါဖျၢၣ်ဒိၣ်ထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲလၢကဲထီၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်ဒီးမၤလိၣ်ရူၤလိာ်မၤသကိးတၢ်ခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်,ဒီးအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲတၢ်အဘျးအဖျိၣ်အိၣ်ဝဲလၢသရၣ်,ဖိသၣ်,မိၢ်ပၢ်ဒီးပျၢတတၢ်အဂီၢ်လီၤ.ကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်အဂီၢ်,အဆိကတၢ်တပတီၢ်ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပၣ်လီၤသးလၢကမၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်,ကိၣ်လၢကဲထီၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်အဂီၢ်ထဲန့ၣ်မၤဒီးနကသ့ၣ်ညါကဒီးဆူညါတပတီၢ်ဒ်သိးကိၣ်ကဲထီၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤန့ၣ်ဆၢၣ်လၢအိၣ်ဒီးပတီၢ်ထီၣ်ဘးန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်သမံသမိးကွၢ်တၢ်လၢအဖိလံာ်ကမၤစၢၤန့ၣ်လၢနကဘၣ် ပၢ်လီၤနသးလၢနကိၣ်အဂီၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.မၤပျဲလီၤလၢတၢ်သ့ၣ်တီသးတီပူၤတက့ၢ်,မၤနီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်အိၣ်သးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢနကိၣ်မၤတၢ်လံသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. တဘၣ်သးကီၢ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢနမၤတဝံၤခဲလၢာ်ဘၣ်အဖိခိၣ်တဂ့ၤ.ခိဖျိလၢလံာ် တၢ်ပၢ်ဆုၢ်တဘၣ်အံၤအပူၤပကမၤလိသကိးတပူၤယီသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.ဖဲတၢ်မၤသကိးသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤဝံၤအလီၢ်ခံသ့ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးသုစးထီၣ်ရဲၣ်လီၤ.က့ၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢကိၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.နကသ့ၣ်ညါလၢနကမၤလိန့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်အါထီၣ်သ့ဝဲဖဲလံာ်တၢ်ပၢ်ဆုၢ်ဆူညါတဘၣ်အပူၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ-တၢ်ပၣ်ယုၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤတၢ်ပၣ်လီၤသး

တၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢနကိၣ်မၤတၢ်လံဘၣ်ပးဒီးတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤန့ၣ်လဲၣ်? ကိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးတၢ်ပၢ်ဆုၢ်အတၢ်မၤစၢၤ

- နကိၣ်:
- အိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်လၢဘၣ်ယၢ်ဒီးတၢ်ပၣ်ယုၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤတၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့,ပၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီထီၣ်တၢ်ကွၢ်မဲာ်တၢ်
 - အိၣ်ဒီးစရိလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢဖိသၣ်သးန့ၣ်လၢပျၢတတၢ်ပူၤ,လၢဖဲအိၣ်ကိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တဖၣ်အိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ
 - အိၣ်ဒီးတၢ်သဆၣ်ထီၣ်,မၤဆူၣ်ထီၣ်မိၢ်ပၢ်အသးလၢကဆုၢ်အဝဲသ့ၣ်ဖိလံာ်လၢကိၣ်ဒီးဖိသၣ်ကိးဒဲးကြးဖဲဆဲးလီၤမံၤဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်လိာ်အဝဲသ့ၣ်
 - အိၣ်ဒီးလံာ်လဲၤ,စရိပတီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢထံကီၢ်ပတီၢ်အတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤအမံၤအသၣ်ဘၣ်ပးဒီးတၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်သ့ဝဲကျိၤလၢဖိသၣ်အဂီၢ်,အိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဂ့ၤလၢဖိသၣ်အဂီၢ်ဧါ

- သွန်ညါတံးဖံးတံးမတံးကရုကရီ, တံးကရုကရီလၢပုသုန်ညါအါဒီးပုတတတံးကရုကရီ အတံးဟ့ၣ်ဘၣ်ယးတံးပၣ်ယုၣ်တံးကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အိၣ်စ့ၣ်ကိးဒါ
- ကျဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢပုပုဆုကိးဒီးကိးသရၣ်ကနံၣ်ဟံးက့ၣ်တံးအရ့ဒိၣ်ဘၣ်ယးတံးသးအိၣ်တံးကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့စ့ၣ်ကိးဒါ
- အိၣ်ဒီးတံးကတံးကတံးလၢအကွဲးလီၤမနီၣ်မယါတံးသ့ၣ်တဖၣ်လၢတြီပံးစၢတံးဒိၣ်ထီၣ် ဘၣ်ယးတံးပၣ်ယုၣ်မလိၣ်လိၣ်သးဒီးမန့ၣ်တံးတြီမတံးတဖၣ်စ့ၣ်အိၣ်ဒါ
- တံးပလီၤသးဒီးတံးဆိတလဲကိးတံးသိၣ်တံးသိၣ်ဒီးတံးဖံးတံးမဒ်သိးဒီးတံးလၢဘျဲလၢစ့မ့ၣ်ဂ့ၣ် တံးရဲၣ်အကျိၤအကျဲမ့ၣ်ဂ့ၣ်, လၢကတြီဖိသၣ်ကဒီးန့ၣ်တံးကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအိၣ်ဒီးအပတံးဒါ
- ကတံးကတံးန့ၣ်ပံးစၢသရၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကဒုးမသိထီၣ်က့ၣ်တံးသိၣ်လိၣ်အကျိၤအကျဲလၢက သိၣ်လိၣ်သ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ
- မ့ၣ်အိၣ်စ့ၣ်ဒီးပုတတလၢကစံးဆၢပုတတအတံးလိၣ်ဘၣ်, ဒီးအိၣ်ဒီးတံးအခွဲးအယၢ်လၢက ဆိတလဲလိၣ်သးတံးဆိကမိၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤတဂၤဒီးတဂၤအဂီၢ်, ပုတတသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်သိး ကအိၣ်ဒီးတံးဆိတလဲလၢအဘၣ်တကပလၢတံးပၣ်ယုၣ်အတံးသိၣ်လိၣ်အပု
- စံးဆၢပုမတံးဖိအတံးလိၣ်ဘၣ်ဒီးတမ့ၣ်လၢတံးမံၤဟူသၣ်ပျါလၢအအါအဂီၢ်ဘၣ်
- ကဲထီၣ်တံးမစၢ, အံးထွဲကွဲးထွဲတံး, ဒီးတံးဖံးတံးမဒ်ထီၣ်ထီၣ်လၢပုလၢမပိၣ်ထွဲအဂီၢ် စ့ၣ်ကိးဒါ

ကိုတံးအိၣ်ဘူးအိၣ်တံးဝးဝး

နကိး:

- အိၣ်ဒီးတံးမညီလီၤန့ၣ်ဖိသၣ်ကိးကဒဲးလၢအဝဲသ့ၣ်တံးလိၣ်ဘၣ်ဒ်သိးဒီးတံးနီၤဖးလီၤတံးဟး လီၤလၢဖိသၣ်ပိၣ်မုၣ်ဒီးဖိသၣ်လၢက့ၢ်ဂီၤတလၢပုၤကထီၣ်တံးဟးလီၤအဂီၢ်အိၣ်စ့ၣ်ကိးဒါ
- အိၣ်ဒီးတံးတူၢ်လိၣ်မုၣ်လၢအဂ့ၢ်, တံးကဆဲးကဆိဒီးတံးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ လၢခိၣ်ယၢတကပ
- အိၣ်ဒီးတံးဖိတံးလံၤလၢအကဆိ, ထံအီလၢကဆိဒီးတံးအိၣ်လၢန့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ
- အိၣ်ဒီးတံးရဲၣ်တံးကျဲလၢကဒုးဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ပုၤမတံးဖိလၢကိၣ်ပုၤ(ပိၣ်မုၣ်ပိၣ်ခါလၢတံးအိၣ် သးတဒ်သိးလိၣ်သး, ကလုၣ်တဒ်သိးလိၣ်သးဘၣ်, နီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤတံးသ့တံးဘၣ်တဒ်သးလိၣ်သး, တံးဘျဲတံးဘါ, တံးကတံးကျိၣ်ဒီးတံးအဂၤတဖၣ်
- အိၣ်ဒီးပုၤမတံးဖိ, ဒ်သိးဒီးပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဒီးပုၤလၢတဲတံးကျိၣ်, ကွဲးတံးကျိၣ်ခံကလုၣ်ဘၣ် သရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကမၤစၢကိးဒ်သိးကမၤစၢပုၤလၢလိၣ်ဘၣ်တံးမၤစၢလီၤဆိတဖၣ်
- အိၣ်ဒီးတံးဖံးတံးမတံးရဲၣ်တံးကျဲလၢကမၤစၢကိးသရၣ်ခဲလၢဒီးပုၤသိၣ်လိၣ်တံးဖိ, တံးဖံးတံး မဒီးမိၢ်ပံး, ဖိသၣ်လၢကဖိၣ်လိၣ်သးစုတပုၤယီၤဒ်သိးကမၤစၢပုၤလၢလိၣ်ဘၣ်တံးမၤစၢလီၤဆိတဖၣ်
- အိၣ်ဒီးတံးပညိၣ်တံးပံးလၢတံးမသကိးတံးဒီးပုၤလၢသရၣ်ဒီးပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ်
- အိၣ်ဒီးတံးစဲဘူးလိၣ်သးဒီးတံးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တခိပ, လၢဟဲထံၣ်လိၣ်သးဒီးမၤကွဲးကိၣ်ဖိတံးအိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့

သရုပ်တော်သွတ်ဘဉ်,တော်သွတ်ညါနာ်ဟါဒီးတော်ဟ်သွတ်ဟ်သး

သရုပ်တဖဉ်:

- ကသုဂ္ဂုး(တဲဖျါထီဉ်)“တော်ပဉ်ယုဉ်”ဒီးမလိရုလိဉ်သး”တော်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုအခိပညီဒီးကသုဒုးနဲဉ်ဖျါထီဉ်စုာ်ကီးတော်ပဉ်ယုဉ်မလိရုလိဉ်သးခိဉ်ယာအဒိအတဲာ်တဖဉ်
- နာ်ဝဲလဲဖိဉ်ခဲလဲာ်,ပိာ်မုဉ်ဖိတဖဉ်,ပုဖျီဉ်ဖိမုတမုာ်ပုကဲဒိဉ်,တော်ကတိကူဉ်ဒီးကလုာ်ဇုဉ်လဲာ်အစုတဖုယုဉ်ဒီးဖိသဉ်လဲာ်တသုတဘဉ်,ဘဉ်တဖဉ်-မလိတော်သုဝဲ
- အိဉ်ဒီးတော်သးအိဉ်လဲာ်ဟးယုဖိသဉ်လဲာ်သုထီဉ်ကိဘဉ်ဆဉ်ဒီးတထီဉ်ကိဘဉ်တဖဉ်ဒီးသရုပ်မဲာ်စာအဝဲသုဉ်လဲာ်ကဒီးန့ာ်ဘဉ်တော်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုစုာ်ကီးလီာ်
- သုဉ်ညါဘဉ်ယးဒီးတော်ဆါလဲာ်မဲာ်ဘဉ်ဒိနီာ်ခိကွာ်ဂီမုာ်ဂု,သးတော်ဟူးတော်ဂဲမုာ်ဂုဒီးဖိသဉ်လဲာ်မလိတော်တသုဂုဂုဒိဖျါလဲာ်ဆူးတော်ဆါအယိ,ဒီးမဲာ်စာကိဖိတဆုဉ်တချု ဘဉ်သုဉ်တဖဉ်လဲာ်ကကွာ်ထွဲအဝဲသုဉ်ဂုဂုအဂီာ်န့ဉ်လီာ်
- လဲာ်ဒီးကွာ်သးဒီးကသံဉ်သရုပ်တနံဉ်တဘျီကွာ်ကွာ်ယုဉ်ဒီးသရုပ်အဂတဖဉ်စုာ်ကီး
- အိဉ်ဒီးတော်မုာ်လဲာ်ဒိဉ်မးလဲာ်ဖိသဉ်ကိးဂဲဒီးဒီးဟ့ဉ်ဂံာ်ဟ့ဉ်ဘါ,ဟ့ဉ်သဆဉ်ထီဉ်ဖိသဉ်ဒ်သိးကဖျီထီဉ်ကိ
- သုဉ်ညါပလီာ်သးဒီးကူဉ်သုလဲာ်ကသုမဲာ်စာဖိသဉ်လဲာ်လိဉ်ဘဉ်တော်မဲာ်စာလီာ်ဆီသုဉ်တဖဉ်
- သုဟ်ပနီဉ်လုလဲာ်ဒီးတော်အမိာ်အဖါလဲာ်သိဉ်လိအပိာ်လိပူ,ကိခိဉ်ယာဒီးလဲာ်အဝဲသုဉ်တော်သိဉ်လိအပူ,ဒီးသုဘျီဘဉ်ပုတော်အိဉ်ဟ်စာလဲာ်ပုအသးကံာ်ပူလဲာ်အဆုာ်လီာ်ဆီပုအတော်ဆီမိဉ်(bias)
- မဲာ်စာကိဖိမလိတော်ဒ်သိးကဟ်ပနီဉ်ဒီးဘျီဘဉ်ကုတော်အမိာ်အဖါ genderဒီးလုလဲာ်တော်အိဉ်သးလဲာ်တော်မလိတော်ပိာ်တော်လိပူသုဉ်တဖဉ်
- မဲာ်ဘဉ်လိာ်ကု(မဲာ်ဘဉ်ဘျီဘဉ်ဒါ)တော်မလိမိာ်ပု(တမံလဲာ်ကိဖိအဂီာ်),တော်မလိ,ဒီးကိတော်ဟူးတော်ဂဲ
- သုလံာ်ခိဉ်တီ content(တော်အိဉ်လဲာ်တခါခါအပူ),ကူဉ်ဒီးတော်ကူဉ်သုလဲာ်သိဉ်လိပူဒ်သိးကမဲာ်စာဖိသဉ်လဲာ်တော်မလိအပူ
- ဆီကမိဉ်ကဒါကုဒီးအိးထီဉ်လဲာ်တော်မလိ,မဲာ်ဘဉ်ဘျီဘဉ်ဒါကုတော်,မဲာ်ကွာ်တော်ဒီးဆီတလဲတော်န့ဉ်လီာ်
- မဲာ်သကိးတော်ဒီးပုဂဲဒ်သိးပုဒိဖုသုဝဲ

သရုပ်တော်ဒိဉ်ထီဉ်ထီထီဉ်

သရုပ်တဖဉ်

- ထီဉ်ဘဉ်တော်မလိဒီးမဲာ်ဒိဉ်ထီဉ် **ILFE** တီးဒီးကိပူ,ဒီးန့ာ်ဘဉ်တော်သိဉ်လိလဲာ်အဂုကတော်ဒီးမဲာ်အီထီထီဉ်
- တဲဖျါထီဉ်တော်ဖံးတော်မတော်ကတိဆုသရုပ်အဂတဖဉ်အိဉ်,မိာ်ပာ်,ဒီးပုတတမဲာ်သကိးတော်တဖဉ်လဲာ် ILFEတီးပူတော်ဒိဉ်ထီဉ်အဂီာ်
- ဒီးန့ာ်ဘဉ်တော်ဆီဉ်ထွဲမဲာ်စာထီထီဉ်လဲာ်သရုပ်ဒီးတော်ပိးတော်လိလဲာ်တော်မလိအဂီာ်လဲာ်အဘဉ်ထွဲလိာ်သးဒီး **ILFE**

- ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢထီၣ်တၢ်လၢကွီၣ်ခိၣ်တဖၣ်အိၣ်ခိၣ်ဖျါလၢအဝဲသ့တၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တၢ်န့ၢ်ဒီးမၤဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးယုၣ်ဒီးအဝဲသ့တၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တၢ်န့ၢ်ဒီးမၤဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးယုၣ်ဒီးအဝဲသ့တၢ်ကွဲးလၢပၤဆၢကွၢ်ထွဲဒီးကွၢ်ထံသမံသမိးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့တဖၣ်လီၤ
- အိၣ်ဒီးတၢ်လီၤလၢအဝဲသ့တဖၣ်(ပှၤခိၣ်,သရၣ်သမၤ)ကမၤတၢ်ဒီးကကတီၤယၢ်တၢ်မၤလိတၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်နီၤလီၤသးတၢ်ဆိကမိၣ်,တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၤတဖၣ်လီၤ
- လဲၤအိၣ်သကိး “တၢ်အဒိ “ model ” လၢပထံၣ်ဘၣ်လၢ ILFEကွီၣ်တဖၣ်

ကွီၣ်ဖိတဖၣ်

- ဖိသ့ၣ်လၢအိၣ်လၢပှၤတတၢ်ပှၤလၢသ့ထီၣ်ကွီၣ်တဖၣ်န့ၢ်,ထီၣ်ဘၣ်ဝဲကွီၣ်ဘၣ်လီၤဘၣ်စးန့ၢ်လီၤ
- ဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးအိၣ်ဝဲဒီးလံာ်လၢကမၤလိဝဲဒီးကွီၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအဝဲသ့မၤလိဝဲတဖၣ်
- ဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်မၤလိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်သိးကမၤစၢအဝဲသ့ဒီးဟ့ၣ်ဆၣ်ထီၣ်အဂီၢ်
- ဖိသ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤဆီလိာ်သးနီၤက့အဝဲသ့အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်သိးသိးလၢကမၤလိန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီးကတီၤပာ်ဖျါထီၣ်အဝဲသ့အနီၢ်ကစၢ်လၢကွီၣ်ပူၤတၢ်အိၣ်သးစ့ၢ်ကိးလီၤ
- တၢ်ကဘၣ်ကွၢ်ဖိသ့ၣ်အတၢ်ကွီၣ်ဘၣ်လီၤဘၣ်စးဖဲအဝဲသ့ၣ်ကွီၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ်
- ဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ထဲသိးသိးလၢကပၣ်ယုၣ်လၢကွီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့တဖၣ်
- ဖိသ့ၣ်ကိးဂၤမၤစၢလၢကွီၣ်တီၤပူၤတၢ်ဘျၢကဂ့ၢ်ထီၣ်ဒီးကွီၣ်တၢ်ဘျၢပၣ်ယုၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး,တၢ်တကွၢ်မဲာ်တၢ်ဘၣ်,မၤတပျုၤတပျီၤတၢ်ဒီးမၤအၢမၤသီတၢ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ

တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၤလၢအဟဲလၢလံာ်,တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ထံလီၤတၢ်ဒီးစံၣ်ညီၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်တမံမံ Academic Content and Assessment

- တၢ်မၤလိမိာ်ပှၤလၢကွီၣ်ဖိအဂီၢ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲၤလီၤဆီလိာ်သးဒီးတၢ်မၤလိအလုအလၢ style ဒ်သိးဒီးတၢ်တၢ်ပိၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ပူၤအဒိအတဲာ်တဖၣ်
- တၢ်မၤလိမိာ်ပှၤလၢအခိၣ်တီၤဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးတၢ်လဲၤခိၣ်ဖျါကိးနံၤဒဲးလၢဖိသ့ၣ်ကိးဂၤလၢအိၣ်လၢကွီၣ်ပူၤတၢ်အိၣ်လၢကွီၣ်ပူၤတၢ်အိၣ်သးဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ
- တၢ်မၤလိမိာ်ပှၤလၢပၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်သ့ဖးလံာ်ကွဲးလံာ်, (Knowledge of mathematic)တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဒူးဒီးတၢ်အိၣ်မူတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢလံာ်ကိးဘ့ၣ်ဒဲးပူၤန့ၢ်လီၤ
- သရၣ်တဖၣ်သ့ဝဲခိၣ်ဃၢတၢ်ဖိတၢ်လံာ် resources,တၢ်ကူၣ်တၢ်ဖးဒ်သိးကမၤစၢဖိသ့ၣ်လၢတၢ်မၤလိအကျိၤအကျဲၤတဖၣ်
- တၢ်မၤလိမိာ်ပှၤ,တၢ်ပိးတၢ်လီၤပၣ်ယုၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်ဂီၤ,တၢ်အဒိတဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးပှၤညီအိၣ်အါကလုာ်,ပၣ်ယုၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးပိာ်မုာ်ဖိတဖၣ်ဒီးပိာ်မုာ်သးပှၤတဖၣ်,ကလုာ်ဒုၣ်ဖိတဖၣ်,ပှၤကညီလၢအိၣ်ဒီးပတီၢ်လီၤဆီလိာ်သးဒီးတၢ်ရူၤလိာ်သး မုာ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဒီးပၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးပှၤလၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

- တာ်မလိမိာ်ပျာ်ဘၣ်တာ်မဂ့ၤထီၣ်က့ၤအိၣ်လၢတာ်မလိအတာ်လီၤဆီလိာ်သးဒီးလုလုာ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤဆီဒၣ်တာ်ဖိသၣ်လၢမလိတာ်တသ့, တာ်တလၢတပျဲလၢနီၣ်ခိမ့ၢ်ဂ့ၤနီၣ်သးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တာ်မလိမိာ်ပျာ်ဒီးတာ်မလိပိးလိတဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢဖိသၣ်တာ်ကတိၤကျိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်သ့ဝဲလၢကိၣ်ပူၤဒီးတာ်ချၢသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ
- တာ်မလိမိာ်ပျာ်မဂ့ၤထီၣ်တာ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်တာ်ဟ်ကဲ, ဒ်လုလုာ်အိၣ်ဝဲအသိးတာ်လၢအဂ့ၤဒ်အကြးဒီးတာ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ပးနီၣ်ကစၢ်ဒီးပျဲအဂၤတဖၣ်, မိာ်ပာ်ဖဲဖုလုလုာ်တာ်အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ.
- သရၣ်အိၣ်ဒီးတာ်ဆိကမိၣ်ယုသ့ၣ်ညါတာ်လီၤတာ်အတာ်ပိးလိ(tools)တဖၣ်လၢကထီၣ်ဒူးဖိသၣ်တာ်သ့ၣ်ညါ, တာ်သ့တာ်ဘၣ်ဒီးတာ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးတဖၣ်ဂ့ၤန့ၢ်ဒီးတာ်မကွၢ်ဖိသၣ်လၢတာ်ဒီးစးသးန့ၣ်လီၤ.

တာ်ဂ့ၢ်မိာ်ပျာ်လီၤဆီအတာ်လီၤတာ်ကျဲ တာ်မလိမိာ်ပျာ်ဟူးတာ်ဂဲၤအတာ်လီၤဆီ

Special Subject Areas / Extra - Curriculum Activities

- ဖိသၣ်လၢနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤတဂ့ၤဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတာ်ခွဲးတာ်ယာ်လၢနီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤတာ်လိာ်ကွဲၤပူၤဒီးတာ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အပူၤစ့ၢ်ကိးလီၤ
- ဖိသၣ်ပိာ်မုၢ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတာ်ခွဲးတာ်ယာ်ထဲသိးသိးဒီးဖိသၣ်ပိာ်ခွါလၢနီၣ်ခိတာ်လိာ်ကွဲၤ(ဒ်သိးဒီးတာ်လိာ်ကွဲၤဖျၢၣ်ထူလၢတာ်ပျီပူၤ)ဒီးပိာ်ခွါဖိတာ်မလိ, လိာ်ကွဲၤဟူးဂဲၤအဂၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ
- ဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးအိၣ်ဒီးတာ်ခွဲးတာ်ယာ်လၢဖးလံာ်, ကွဲးဒီးမလိအဝဲသ့ၣ်အကလုာ်ကျိၣ်တာ်ကတိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ
- ကိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတာ်ဟ်ကဲတာ်ဘျုးတာ်ဘါ, ဖိသၣ်အိၣ်ဒီးတာ်ခွဲးတာ်ယာ်လၢကမလိဘၣ်ပးတာ်ဘျုးတာ်ဘါတခါဒီးတခါအတာ်လီၤဆီဒီးမိာ်ပာ်လုလုာ်တကဲးပဝးသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲ, ဖဲအဝဲသ့ၣ်ထီၣ်ကိၣ်အဆၢကတိၤန့ၣ်လီၤ.

ပျဲတတၢ

- မိာ်ပာ်ဒီးပျဲတတၢကရူၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ပးဒီး ILFE ဒီးမၤစၢၤကိၣ်သ့စ့ၢ်ကိးလၢကကဲထီၣ်ဘၣ် **ILFE** န့ၣ်လီၤ
- ပျဲတတၢမၤစၢၤကိၣ်တုၤထီၣ်, ထီၣ်ဘးလၢဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးလၢတအိၣ်ဘၣ်ကိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ
- မိာ်ပာ်ဒီးပျဲတတၢကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤတာ်ဆိကမိၣ်ဒီးတာ်ကျိၣ်တာ်ဖးဘၣ်ပးဒီး ILFE စုကဝဲပိာ်လိတဖၣ်
- မိာ်ပာ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၣ်လၢကိၣ်ဘၣ်ပးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဖိလံာ်တာ်ထီၣ်ကိၣ်ဒီးတာ်မလၢဖိသၣ်မၤဝဲန့ၢ်သ့ဂ့ၤထဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ

လံာ်နီၣ်ကစၢ်အတၢ်မၤကွၢ်တခါအံၤကမၤစၢၤန့ၣ်ဒီးန့ၣ်ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိလၢကစးထီၣ်ရဲၣ်လီၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးဆိမိၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်အသိလၢတၢ်ပၣ်ယုၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤလၢန့ၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ လံာ်တၢ်ပၤဆ့ၤအဂၤသဘၣ်ကမၤစၢၤန့ၣ်လၢန့ၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤလၢန့ၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ တလါအံၤတဂ့ၤ,သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢလံာ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်ရူၤလိာ်သးအတၢ်ဖံးတၢ်မၤလဲၤသး ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်တ ကွၢ်.န့ၣ်ပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိတဖၣ်,မိၢ်ပၢ်ဒီးပုၤတတၢ်ကရၢဖိတဖၣ်ကအဲၣ်ဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤလံာ်မၤကွၢ် ဒီးဆိကမိၣ်ဘျီက့ၤကဒီးတၢ်လၢအလိၣ်ဝဲၣ်လဲၣ်ဒီးမ့ၢ်နတၢ်ဖံးတၢ်မၤလဲၤထီၣ်ဆံးအါဒီးအပတီၢ်ထီၣ် ဘးလၢန့ၣ်အံၤကဲဝဲ ILFEသ့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပကိၢ်ကကဲထီၣ် ILFE သ့ၣ်လဲၣ်

နကစံးဆၢဒ်လဲၣ်,ဖဲသရၣ်လၢကွၢ်အဂၤတဖျၢၣ်မ့ၢ်သံကွၢ်န့ၣ်လၢ “ပလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤန့ၣ်လဲၣ်လၢပကိၢ်က အိၣ်ဒီးတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိာ်ရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤ” ဖးဒီးတၢ်ပိၣ်တၢ်လၢဖိလံာ်ဒီးကကတဲာ်တီၤန့ၣ်နတၢ် ဆိကမိၣ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤလၢနကစံးဆၢသရၣ်တဂၤအံၤန့ၣ်တက့ၢ်

တၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ,ယိးကွၢ်တဖျၢၣ်လၢကဲထီၣ်ဘၣ် ILFE

ဝဲၤ1950, Mranpratwittaya (M) အကွၢ်ဘၣ်တၢ်ယုၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ဖဲဝဲာ်ဘီကိးကပိၤကပၤဘူးဒီးပုၤ အဖျိၣ်အယၢ်တၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲကမၤစၢၤဖိသၣ်ကိးဂၤဒီး,ပုၤဖျိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပုၤကဲဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ.တ ကွၢ်မဲာ်ဝဲဘၣ်. ဝဲၤ1986, ကွၢ်ခိၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါကွၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ,ဖိသၣ်မၤလိတၢ်အလီၢ်ခါၣ်သးန့ၣ်လီၤ. ကွၢ်ခိၣ်ကွၢ်မ့ၢ်ဝဲMကွၢ်သရၣ်တဖၣ်ကိးဂၤဒီးလၢကထီၣ်တၢ်မၤလိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပုၤလၢဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိတ ဂၤမ့ၢ်သရၣ်ဖးကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤခီဖျိအါမးဘၣ်ပးဒီးတၢ်သိၣ်လိဒီးမၤလိဘၣ်တၢ် န့ၣ်လီၤ.တၢ်ပညိၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကမၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်သိၣ်လိဒီးတၢ်မၤလိလၢတီၤပုၤန့ၣ်လီၤ.ကွၢ်သရၣ်အါ ဂၤမ့ၢ်သ့ၣ်ပိၢ်သးဝဲလၢန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိဂ့ၤမးဒီးအဝဲသ့ၣ်စးထီၣ်တ့ထီၣ်တၢ်ပိာ်တၢ်လီၤအသိဒီး ဂုာ်ကျဲးစၢၤယုၣ်လၢအသိလၢအလီၤသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်လၢကက့ၤသိၣ်လိက့ၤတၢ်လၢတီၤပုၤအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ.ကွၢ်ခိၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်ထံဒီးန့ၣ်ကျဲးကွၢ်ထွဲဝဲဒ်သိးဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤကလဲၤသးဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်တကး ဒီးဘၣ်ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်သရၣ်တဖၣ်ဒ်သိးကကွၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးဆိတလဲလိာ်သးတၢ်ဆိကမိၣ် ဒ်အံၤတီၤစၢၤမၤစၢၤဝဲတၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိဒီးဒုးအါထီၣ်စ့ၢ်ကိးသရၣ်တဖၣ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤသးအ ဂီၢ်လီၤ.သရၣ်တဖၣ်ဖဲအသ့ၣ်ညါဘၣ်ပးဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်အကျိၤအကျဲးဒီးအဝဲသ့ၣ်ကဟ့ၣ် လီၤစ့ၢ်ကိးတၢ်သိၣ်လိဆူပုၤဂၤကသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.သရၣ်တဖၣ်ဟးအိၣ်သကိးကွၢ်အဂၤတဖၣ်ဒ်သိးကန့ၢ် ဘၣ်တၢ်မၤလိအသိ,ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကွၢ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်သရၣ်အဂၤတဖၣ်လၢအိၣ်လၢယိးကီၢ်ပုၤဒီးဘၣ်ဒ်သိးပုၤ ကဟဲဟးကွၢ်အကွၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.Mကွၢ်ဂ့ၤကျဲးစၢၤဆူၣ်မၤဒီးသ့ၣ်ဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံာ်လၢအသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးယုၣ်အါထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အသိတဖၣ်ဒ်သိးကမၤဂ့ၤဒီးမၤစၢၤကွၢ်လၢကခိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပဖးကွာ်မ့ပရၢ်ဆးဝံထယါကွီအဂ့ၢ်ဝံဒီးလၢပထံၣ်ယုမၤသကိးတၢ်န့ၣ်, တၢ်လီၤဆီမနုၤတဖၣ်အိၣ်လဲၣ်? ဟံဖျါထီၣ်တၢ်အရူၤဒိၣ်တဖၣ်ဖဲဖိလၢ်အံၤ,ဒီးစံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤဒီးနပျၤမၤသကိးတၢ်ဖိတက့ၢ်.

၁. _____

၂. _____

၃. _____

တၢ်ဆိကမိၣ်က့ၤတၢ်,ပတၢ်အိၣ်သးမၤသးဒ်လဲၣ်

ခဲအံၤဒ်သိးILFEကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢလၢနဂီၢ်ဟံဖျါထီၣ်တၢ်အရူၤဒိၣ်လၢနဂီၢ်တက့ၢ်.ဆိကမိၣ်ထီၣ်က့ၤနတၢ်မၤလိအး,ကွီ,ကမ့ၢ်အတၢ်ဆိတလဲဒီးဟံသ့ၣ်ဟံသးတက့ၢ်.နမ့တမ့ၢ်ပျၤအဂၤတဂၤဒ်သိးကမၤသ့အဂ့ၢ်ကတၢ်တၢ်လၢအရူၤဒိၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အပတီၢ်ဟံဖျါတက့ၢ်.

၁. _____

၂. _____

၃. _____

၆. သိမ်းတင်ကလဲလိာ်သးထီဘိအဂီၢ်ဘၣ်မၤန့ၣ်လဲၣ်

တၢ်လၢဖီလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်လဲလိာ်သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖီခိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖီလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒ်သိးလိာ်သးစ့ၢ်ကိးဒါ, တၢ်လီၤဆီမန့ၢ်အိၣ်လဲၣ်, ဘၣ်မန့ၢ်တဖၣ်သိးသိးလဲၣ်န့ၣ်သံက့ၢ်လိာ်သးတကၤဘၣ်တကၤတက့ၢ်. ဝံဒီးကဂ့ၢ်ဒိၣ်အါန့ၣ်လၢသုကမၤအိၤလၢသုကိၣ်လဲၣ်, သုကမၤအိၤကသ့ၣ်လဲၣ်.

၁. တၢ်အရူဒိၣ်လၢတၢ်လဲလိာ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်တီခိၣ်ရီၤမဲန့ၣ်လီၤ. ကိၣ်ခိၣ်, ကိၣ်သရၣ်, ပုၤလၢအအဲၣ်ဒီးဆီတလဲတၢ်, ပုၤလၢဟ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်မၤပုၤ, ပုၤလၢဟံးမူဘၣ်ဒါတကၤကလၢတီခိၣ်ရီၤမဲသ့ဒီးပုၤလၢက့ၢ်ထွဲတၢ်ပၤဆုတၢ်သ့ၣ်တကၤ

၂. တၢ်ထီၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်သိးကမၤလိအါထီၣ်ဘၣ်တၢ်ဒ်သိးတၢ်လဲလိာ်သးတဆီဘၣ်တဆီကသ့အဂီၢ်သရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဟ်ဖျိၣ်သးဒီးကမၤတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဒိ-ပုၤမၤလိတၢ်ဖိကလဲထီၣ်လဲထီအဂီၢ်, လၢသရၣ်ကမၤလိဖိသ့ၣ်အဂီၢ်, တၢ်လဲခိဖျိသ့ၣ်တဖၣ်စးထီၣ်ဝဲလီၤဘၣ်ယးလၢ ILFE န့ၣ်ပုၤမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါ, သံက့ၢ်သံဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်အိၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တက့ၢ်. ဒ်သိးပုၤမၤယးစရီသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်သိး, သရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးလိၣ်ဘၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ရီဖျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂.၁ ဒ်သိးကနၢ်ဟံးဖိသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်

၂.၂ ကမၤလိန့ၢ်ကျဲအသိလၢတၢ်သိၣ်လိအပူၤ

၂.၃ ကက့ၢ်နီၣ်ဒီးဆီတလဲက့ၢ်တၢ်လၢကိၣ်ပူၤလၢကမၤစၢၤကိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မၤလိအပူၤဟးက့ၢ်က့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢထီၣ်တၢ်မၤလိဒီးမ့ၢ်တၢ်မၤလိမၤစၢၤသရၣ်တဖၣ်ဂ့ၢ်လဲၣ်, လိၣ်ဘၣ်တၢ်လီၤဒ်လဲၣ်တကၤလုာ်လၢဒ်သိးကမၤစၢၤဒီးမၤဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ဆီတလဲလၢတၢ်သိၣ်လိဒီးတၢ်မၤလိအပူၤ, ဒီးခါဆူညါကြးအိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိဒ်လဲၣ်တကၤလုာ်လၢကဟ့ၣ်လီၤသရၣ်တၢ်သိၣ်လိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၃. မၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၢ်တၢ်သိၣ်လိဒီးတၢ်မၤလိလၢကိၣ်တီပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ILFE အတၢ်တိာ်ပာ်တခါန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ညါနဲလၢကိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်တီပူၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးကိၣ်န့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးခိၣ်ယၢၤ, နၢဒီးနတီပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်လၢအဘူးကတၢ်ဒီးဖိသ့ၣ်လီၤ. အါတက့ၢ်နထံၣ်ဖိသ့ၣ်, နအိၣ်ဘၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်ထီဘိဒီးနတၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးတၢ်မၤလိဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

၄. ယုထၢက့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢကိၣ်ပူၤဒီးပုၤတတပူၤပာ်ယုာ်စ့ၢ်ကိးဒီး ILFE အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ကသ့အိၤဒီးပၤဆုအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်လီၤသးလၢအဘၣ်တကၤပၤန့ၣ်တက့ၢ်. ပကက့ၢ်ကျဲအါဘိလၢကထၢဖျိၣ်က့ၢ်ဒီးယုသ့ၣ်ညါနီၤဖးက့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်တၢ်တၢ်ပၤဆုတဘ့ၣ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

၅. တာ်ဖိတာ်လံာ်တာ်မသကိးတာ်န့ၣ်မ့ၢ်တာ်အကါဒိၣ်တခါလါတာ်လဲထီၣ်လဲထီအဂီၢ်လီၤ.ဒ်န့ၣ် အသိးဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးကမျါန့ၣ်မ့ၢ်တာ်အကါဒိၣ်ဒီးကကဲထီၣ် ILFE အဂီၢ်ဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးကမျါ မသကိးတာ်န့ၣ်ပသ့ၣ်ညါအီၤသ့လါလံာ် ၂ဘ့ၣ်တဘ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

၆. တာ်ရဲၣ်တာ်ကျဲန့ၣ်မ့ၢ်တာ်အရူၤဒိၣ်တခါလါတာ်ဆါကတီၢ်ဖးယံာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တာ်ဆါကတီၢ် ၃နံၣ်-၅နံၣ်,တပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးတာ်ဆိတလဲကွံာ်အီၤန့ၣ်လီၤ.သရၣ်တဖၣ်,ကိ ပျာ်မသကိးတာ်တဖၣ်ဒီးပျာ်တတါကရုဖိတဖၣ်ကြါးအိၣ်ဒီးတာ်ဆါကတီၢ်လါကဆိတလဲကွံာ် တာ်ဖံးတာ်မအပူၤကွံာ်ဆူတာ်မလိသးအသီန့ၣ်လီၤ.သရၣ်တဖၣ်ဒီးမိာ်ပာ်ကြါးပၣ်ယုာ်လါတာ် ငးအိၣ်ထီၣ်တာ်ဂ့ၢ်မိာ်ပျာ်ဒီးတာ်ပိၣ်ဒီးဆါတဲာ်အီၤန့ၣ်လီၤ.ပျာ်ကိးဂ့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတာ်မသကိးလါတာ် အခိၣ်ထံးန့ၣ်တာ်မအသးလါတာ်ဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

၇. ကရူၢ်ပျာ်မသကိးတာ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတာ်ဆိတလဲတာ်ဖံးတာ်မန့ၣ်လိၣ်ဘၣ်တာ်မသကိးတာ် န့ၣ်လီၤ. “ပျာ်ကိးဂ့ၢ်မ့ၢ်မသကိးတာ်,ပျာ်ကိးဂ့ၢ်မ့ၢ်ပျာ်မလိတာ်ဖိ,ပျာ်ကိးဂ့ၢ်မ့ၢ်ပျာ်မန့ၢ်တာ်ဖိ.” တာ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးမၤစါတာ်သ့ဆိကမိၣ်ထီၣ်တာ်အသိ,ဒီးန့ၣ်န့ၣ်လီၤသး,ဒီးမအိၣ်ထီၣ်တာ်နီၤလီၤသး မူဒါဒီးတာ်န့ၣ်န့ၣ်အီၤသ့လါတာ်ဖံးတာ်မပူၤန့ၣ်လီၤ.

၈. ကိအတာ်ဖံးတာ်မအတာ်ပညိၣ်,တာ်ထံၣ်,ဒီးလုလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်လိၣ်ဘၣ်လါကဘၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီ ထီၣ်လါ ILFEအက့ၢ်အဂီၢ်ဒ်တာ်တာ်ပိၣ်အီၤလါလံာ်တာ်ပါဆုၤအဆိကတာ်ဘ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ပျာ်ကိးဂ့ၢ်မ့ၢ် -သရၣ်တဖၣ်,ကိခိၣ်တဖၣ်,ဖိသၣ်တဖၣ်,မိာ်ပာ်,ဒီးပျာ်တတါခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်-ကြါးပၣ်ယုာ်လါတာ်မ အိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်ကိအတာ်ဖံးတာ်မအတာ်ပညိၣ်,ဒီးတာ်ထံၣ်န့ၣ်လီၤ.

၉. တာ်ဆဲးကျါဒီးတာ်ငးသ့ၣ်ညါလိာ်သးယုာ်ဒီးမိာ်ပာ်ဒီးပျာ်တတါခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်ကွံာ်ကွံာ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ် ကအိၣ်ဒီးတာ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤသးအဂီၢ်,မလိတာ်က့ၢ်ဖိသၣ်ကိးဂ့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်လါကိပူၤဒီးမလိတာ်ဖဲတာ် သ့အိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တာ်သ့တာ်ဘၣ်အိၣ်အသိး, လါကမျါသ့ၣ်တဖၣ်အကျါဒီးအိၣ်ဒီး တာ်သ့ၣ်ညါလါပျာ်တတါဒီးကိအဘၣ်စါန့ၣ်လီၤ.

တာ်ဖံးတာ်မဒီးတာ်ထီဒါသ့ၣ်တဖၣ်

ပျာ်တအဲၣ်ဒီးဆိတလဲတာ်န့ၣ်ပာ်လါညါသ့ၣ်တဖၣ်,တနီၤနီၤထီဒါတာ်ဆိတလဲလါအဝဲသ့ၣ်တာ်န့ၣ် အပူၤ,ဒီးတာ်မကွံာ်(တာ်မလိသး)ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တာ်ပိၣ်ဒီးနပျာ်မတာ်ဖိလါဘၣ်မန့ၣ်ယိတာ်ဂ့ၢ် ဘၣ်အိၣ်ထီၣ်ဒ်အံၤလဲၣ်-လါန့ၣ်ပူၤဒ်လဲာ်ကထီဒါလါကကဲထီၣ်ဝဲ ILFEန့ၣ်လီၤ.တာ်ကီတာ် ခဲလါပကမန့ၢ်အီၤအဂီၢ်ကျဲမန့ၣ်အိၣ်လဲၣ်.ပာ်ဖျါထီၣ်တာ်ဂ့ၢ်ဖဲအံၤတက့ၢ်

၁. တာ်တြီဆါအတာ်မနီၣ်,-----

ကျလတ်ကတိမနာအိမ္မာဝဲ,-----

၂.တၢ်တြီဆၢအတၢ်မနီၣ်,-----

ကျလတ်ကတိမနာအိမ္မာဝဲ,-----

၃.တၢ်တြီဆၢအတၢ်မနီၣ်,-----

ကျလတ်ကတိမနာအိမ္မာဝဲ,-----

၄.တၢ်တြီဆၢအတၢ်မနီၣ်,-----

ကျလတ်ကတိမနာအိမ္မာဝဲ,-----

၅.တၢ်တြီဆၢအတၢ်မနီၣ်,-----

ကျလတ်ကတိမနာအိမ္မာဝဲ,-----

တၢ်န့ၣ်ကျဲၤ.၃ တၢ်အပတီၢ်တဖၣ်လၢကဲထီၣ်ဘၣ် ILFE ကရဲၣ်ကျဲၣ်လဲၣ်လၢကဲထီၣ်ဘၣ် ILFE

ဖဲန့ၣ်ကဲထီၣ် **ILFE** ဝံၤအလီၤခံၣ်ဒီးကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယၢလၢမ့ၢ်တၢ်ဆိတလဲအိၣ်သးဒ်လဲၣ်,နကအဲၣ်ဒီးပၢ်လီၤသးလၢတၢ်အပတီၢ်မနုၤတဖၣ်လၢဒုးအိၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၤရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၢလဲၣ်ကဲထီၣ်လၢတီၤပူၤမ့ၢ်တမ့ၢ်လၢကွၢ်ပူၤခဲလၢ်လဲၣ်.တၢ်လၢဖိလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒုးဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဘၣ်ယးလၢတၢ်အပတီၢ်ဒ်သိးကရဲၣ်ကျဲၣ်ဒီး **ILFE** အတၢ်ပိာ်တၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်အပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတလိၣ်လၢတၢ်မၤအသးတမံၤဝံၤတမံၤဘၣ်,ဒီးအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မိာ်ပှၢ်တဖၣ်လၢကဲမၤစၢၤကွၢ်ဒီးကွၢ်ကဲထီၣ်ဘၣ် **ILFE** အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်နတၢ်ထံၣ်ဒီးနတၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်အသိးနမၤအံၤသ့ၣ်လီၤ.တၢ်အရူၤဒိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လဲၣ်လိာ်ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် **ILFE** န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အပတီၢ်၁-ဒုးအိၣ်ထီၣ် ILFE အကရူၢ်

ပၢ်ပနီၣ်ယးပှၢ်လၢကပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်ရဲၣ်ကျဲၣ်ဒီးတၢ်ပိာ်တၢ်လီၤလၢ **ILFE**ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်ပှၢ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်,လၢကရူၢ်ပူၤပှၢ်လၢကပၣ်ယုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲသရၣ်စ့ၤဂၤ,ကွၢ်ခိၣ်,ဒီးမိာ်ပၢ်စ့ၤဖူၣ်,မ့ၢ်တမ့ၢ်အါန့ၢ်အဝဲန့ၣ်သ့ၣ်ဒုးစ့ၢ်ကိးလီၤ.တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်,တၢ်မၤသကိးကရူၢ်န့ၣ်ပၣ်ယုၣ်ဒီးသရၣ်တဖၣ်,ပှၢ်ကွၢ်ထွဲဟံးမူၤဒါ(ပၢ်ဆ့ၢ်)တၢ်ဖိ,ပှၢ်မၤတၢ်လၢကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်.ပှၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,ပှၢ်ကွၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သ့ၣ်တဖၣ်,ပှၢ်မ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤ,ပှၢ်လၢကွၢ်ဂီၤတလၢပျဲဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်,ကွၢ်ဖိနီၣ်ဒိၣ်,မိာ်ပၢ်,ပှၢ်တၢ်ကရူၢ်ဖိတဖၣ်ဒီးတၢ်ကရူၢ်လၢအိၣ်ဖဲလီၤကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

အပတီၢ်၂-မၤနီၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်

တၢ်မနုၤတဖၣ်လထပှၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်လံၤဒီးတၢ်မနုၤတဖၣ်လထအဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်မၤလိၣ်န့ၣ်လဲၣ်၁.ယုၣ်ညါတၢ်ကူၣ်သ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်အကရူၢ်.တၢ်လၢတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၤရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၢလဲၣ်ကဲထီၣ်လၢကရူၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်လံၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်အကွၢ်အဂီၢ်ဒီးအဘျုးအဖျိၣ်အိၣ်ဒီး **ILFE** တၢ်ကနုၤလၢအဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်လၢကမၤလိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးပှၢ်ကိးဂၤဒီးကမၤလိၣ်ဘၣ်တၢ်ဒ်လဲၣ်(အဒိ-ကွဲၣ်ဘၣ်ပှၢ်တမ့ၢ်ဒ်သိးကဟဲတဲလီၤတၢ်,ဒီးဟးအိၣ်သကိးကွၢ်န့ၣ်လီၤ)

၂.ယုၣ်ညါက့ၤပှၢ်ကွၢ်ဖိ,သရၣ်,ပှၢ်မၤတၢ်ဖိတဖၣ်,ပှၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်ဒီးပှၢ်သတၢ်ကရူၢ်ဖိသဖၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါတက့ၢ်.ဖဲပှၢ်မၤသကိးတၢ်ကရူၢ်တဖၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးဒီးတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိၤရူၤလိာ်ခိၣ်ယၢလဲၣ်,လၢတၢ်ဆၢတဲၣ်အဖိခိၣ်ပကဘၣ်သံကွၢ်န့ၣ်ကပၣ်ယုၣ်ဝဲဒီးပှၢ်တဂၤဘၣ်တဂၤ,မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒီးကရူၢ်တၢ်တၢ်ပိာ်သကိးဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံကွၢ်ဖျိၣ်ကိးသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

မလိဘဉ်ဃးကိုဒီးဖိသဉ်လၢပုတတပူ.

၁.တၢ်ကွၢ်ကဒါက့လီသးလၢခါပူကွၢ်တဖၣ် “ခဲအံၤပအိၣ်ဖဲလဲၣ်” တၢ်ကတိၤဒ်န့ၣ်အသိးပဘဉ် ကွၢ်ကဒါက့တၢ်ပဉ်ဃုာ်မလိရူလိာ်သးခိၣ်ဃးန့ၣ်လီၤ.ဒ်သိးကကဲထီၣ်တၢ်ပဉ်ဃုာ်ရူလိာ်သးခိၣ် ဃးအဂီၢ်ပကဘဉ်မၤစရိတခါလၢမ့ၢ်န့ၣ်မမတ့ၢ်လံတၢ်မနုၤလဲၣ်ဒီးမ့ၢ်န့ၣ်မလၢပုတတပူတၢ်လိာ်မနုၤ တဖၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂.ယုသ့ၣ်ညါဖိသဉ်လၢအိၣ်လထကမျၢၣ်ကျါဒီးတဖၣ်ထီၣ်ဘဉ်ကွၢ်တဖၣ်.တၢ်ပၤဆုၤလၢတၢ်မၤဘဉ် ဃးဒီးတၢ်ပဉ်ဃုာ်မလိရူလိာ်သးခိၣ်ဃးတဖၣ်န့ၣ်ဘဉ်တၢ်ကွၢ်လီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢလံာ်တၢ်န့ၣ်ကျဲ ၃ ဘဉ်တဘဉ်န့ၣ်လီၤ.ဟံးန့ၣ်ဖိသဉ်ကိးဂၤဒီးဒီးမၤမလိတၢ်ကိးဂၤဒီးတက့ၢ်.

၃.ဟ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့,ဒီးလၢကမျၢၣ်ပူဖိသဉ်သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ကူၣ် ဘဉ်ကူၣ်သ့တက့ၢ်.ဒ်သိးပကြးန့ၣ်ဟ်ကရူၢ်အတၢ်လိာ်ဘဉ်အသိး,လၢဖိသဉ်တဖၣ်အဂီၢ်တၢ်မလိ ဒါး,ကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဘဉ်လၢပုဒီးဘဉ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါက့ဖိသဉ်အါဂၤအတၢ်လိာ်ဘဉ်သ့ၣ်တဖၣ် လီၤ.မိာ်ဟ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးမ့ၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အဖိအတၢ်တလၢတဖၣ်န့ၣ်ဒီးကကဲဘျုးလၢကရူၢ်အဂီၢ်လီၤ

၄.ဟ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်ဒီးကမျၢၣ်အတၢ်ဘဉ်ထွဲအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိဒီးဟ်ပနီၣ်အိၤ.ဖိသဉ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအ တၢ်လၢတဖၣ်ဒ်သိးသိးသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လိာ်ဘဉ်တၢ်မၤစၢအိၣ်ဒီးစရိပတီၢ်လီၤ.ပုသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပု မပဒိၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤ,ပုလၢတမ့ၢ်ပုမပဒိၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤ.ပုမတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချု တဖၣ်,က မျၢၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ပဉ်ဃုာ်ဝဲလီၤ.

၅.ဟ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲတၢ်ပိာ်တၢ်လီၤလၢအကကဲထီၣ်တၢ်မၤ စၢ.ဝံးဒီးပသုအိၤသ့ခဲကန့ၣ်အံၤကြးပဟ်ဖျါထီၣ်အိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကြးဒီးဖိ သဉ်စ့ၢ်ကိးဒါ.မ့တမ့ၢ်ဒီးဒ်သိးကကြးန့ၣ်ပကဘဉ်မၤဒ်လဲၣ်.

၆.ဟ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်တၢ်ပူတၢ်သိၣ်လိဒီးတၢ်မလိအတၢ်လိာ်ဘဉ်သ့ၣ်တဖၣ်ဝံးတီၣ်ဖျါထီၣ်တက့ၢ်.ကွၢ် တၢ်လိအဒါးဝံး,သရၣ်ဒီးကွၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်ဟ်ဖျါအိၤတက့ၢ်.လၢ တၢ်မလိလီၤ,သရၣ်ဒီးကွၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဘူးဘူးတၢ်တံၢ်စ့ၢ်ကိးဒါ,ဘဉ်ကနုၤအယိလဲၣ်ဘဉ်မနုၤ တမ့ၢ်လဲၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအိၤလီၤတၢ်တက့ၢ်.ဒ်သိးကကဲထီၣ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ် ပဉ်ဃုာ်မလိရူလိာ်သးခိၣ်ဃးန့ၣ်ပကဘဉ်မၤအိၤဒ်လဲၣ်.ဟ်ဖျါထီၣ်တက့ၢ်.တၢ်ဖုၣ်တၢ်ထီၣ်တၢ်သိၣ် လိနဲၣ်လိသ့ၣ်တဖၣ်-သရၣ်ဒီးကွၢ်ဖိအတၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်သးတၢ်အတၢ်မၤစၢဒီးတၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢတၢ် သုအိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကိးတက့ၢ်.

ယုထာတၢ်ကစီၣ်လၢခါဆူညါအဂီၢ်တက့ၢ်.တၢ်ကစီၣ်လၢနယုထာအီၤသ့ၣ်တဖၣ်ကမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်သံက့ၢ်အသိၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကစီၣ်လၢနယုထာအီၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ထံၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်အဖီခိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကစီၣ်ခဲလၢၣ်ဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်အီၤသ့လီၤ.

အကတီၢ်၃-ပၢ်ဖျါထီၣ်သးအတၢ်ဆိကမိၣ်

ပၢ်ဖျါထီၣ်လၢနတၢ်ဆိကမိၣ်ပူၤတီၤအခိၣ်ယၤမ့တမ့ၢ်လၢနတၢ်ဆိကမိၣ်ထံၣ်တမ့ၢ်အပူၤတၢ်မၤလိၤဒီးတက့ၢ်.လၢတၢ်မၤလိၤဒီးပူၤနဒီးနးပုၤကိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟးလီၤကံလၢတၢ်မနုၤလဲၣ်.လၢတၢ်မၤလိၤဒီးခဲန့ၣ်တၢ်ပိာ်တၢ်လိၣ်အမ့ၢ်-စီၤနီၢ်ခိၣ်ဒီးခးဆ့ၣ်နီၤမနုၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်လဲၣ်.ကိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကမၤမနုၤလဲၣ်.လၢတီၤဒီးတၢ်န့ၣ်ကပၤတၢ်မနုၤကအိၣ်လဲၣ်.ကွၢ်ဆိကမိၣ်လၢပိာ်ခါဖိဒီးပိာ်မ့ၣ်ဖိတဖၣ်အကျါ-ပုၤလၢအတဲကျိာ်တဘၣ်အါကလုာ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ပုၤလၢထံၣ်တၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, ပုၤလၢတနၢ်ဟူတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်,ဒီးပုၤခိၣ်န့ၣ်တထီၣ်ဘးဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်,တၢ်ဘျီတၢ်ဘါတၢ်သိးလိာ်သး,အပတီၢ်တၢ်သိးလိာ်သး,ဒီးတၢ်အိၣ်သးလၢတဂၤဒီးတဂၤတၢ်သိးလိာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဒီးန့ၣ်လီၤ.ဒ်န့ၣ်အသိးကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖီခဲလၢၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ကိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိၤလီၤဆိမနုၤလဲၣ်.တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပကထံၣ်ဘၣ်အီၤလဲၣ်.ကွဲးဖျါထီၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢနတၢ်ထံၣ်တမ့ၢ်အပူၤ,နတၢ်မၤလိၤဒီးအဂ့ၢ်တက့ၢ်.ထဲန့ၣ်မၢ်ဒီးကဆုၤန့ၣ်ဆူ **ILFE** တၢ်မၤန့ၣ်ဖိတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပၢ်ဖျါထီၣ်လၢနတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤတၢ်အဲၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးကိၣ်ခိၣ်ယၤတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်တက့ၢ်.ဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်လၢအဖီခိၣ်လၢနတဲဖျါထီၣ်တၢ်အီၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်တက့ၢ်.တၢ်မၤစၢၤဆိၣ်ထွဲၣ်လဲၣ်တကလုာ်လၢနလိာ်ဘၣ်လၢကမ့ၢ်အိၣ်,လၢပဒိၣ်ပပုၤအိၣ်,ဒီးလၢကူၣ်သ့ဆဲးလၢသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လဲၣ်.မတဂၤလၢကမၤစၢၤဆိၣ်ထွဲၣ်န့ၣ်လၢကမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလဲၣ်. ဖိသ့ၣ်ကပၣ်ယုာ်သ့ၣ်လဲၣ်, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကွဲးဖျါအီၤတက့ၢ်.အဝဲသ့ၣ်ကမၤစၢၤန့ၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်က့ၤနတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အပတ်တော်-၄-အိတ်ထီနီ ILFE အတတ်လဲထီနီလဲထီတတ်ရဲတတ်ကျဲ.

မဂ္ဂလထီနီကျဲ ILFE အတတ်ရဲတတ်ကျဲ(အစရီ)အတတ်ဟူးတတ်ဂဲလဲလဲကဒူးအိတ်ထီနီတတ်အသိတဖှ် အပူတက့. ပတ်ဖျါထီနီဘဲတပတီဒီးတပတီဝံဒီးဒ်တတ်ရဲတတ်ကျဲအိတ်အသိးနကဘဲမအီလီ. တတ်ပိတ်တတ်လီဒီးတတ်ဖံးတတ်မသ့တဖှ်န့န့မစရီပတီတက့. ကမျါအမူဒါမ့တတ်မစာလဲတတ် ဖံးတတ်မဂီဒီးတတ်မစာအဂသ့တဖှ်လီ. လဲတတ်ဖံးတတ်မအတတ်ရဲတတ်ကျဲပူန့တတ်ဖံးတတ်မ ဆီတလဲသ့တဖှ်မ့တမ့တတ်လီ. တတ်လီဆဲးကူးဖျါထီနီစ့ကီးတက့. ဝံဒီးတတ်မတဖှ်ကလီပ လိတ်တက့. လဲတတ်လဲလိတ်သ့တဖှ်အဖိခိတ်န့န့တတ်နဟံစာအိတ်စ့ကီးလီ. တတ်လဲအလိတ်သ့တဖှ် န့န့မစာတက့. အိတ်ပလီလဲနကမစာအါထီနီတတ်လိတ်ဘဲတဖှ်န့န့တက့.

တတ်ကူနီဘဲကူနီသ့အတတ်ထူးတတ်တီတဖှ်အံပကဘဲဟ့နီလီလဲပူအဂဒ်အတတ်လိတ်အိတ် အသိးပကဘဲအိတ်ဒီးတတ်ကတဲကတီလဲခါဆူညါအဂီ (ကျိတ်စ့ဒီးတတ်အပီးအလီတဖှ်လဲသ ရဲတဖှ်အဂီ), မဂ္ဂလထီနီပသိထီနီသရဲတဖှ်ဒ်အမ့သရဲလဲသိတ်လိတ်လဲသရဲသဝီတဖှ်စ့ ကီး. လီဆီဒ်တတ်ဒ်မိတ်, သရဲ, ကမံးတံးတဖှ်စ့ကီးအလီအိတ်ဝဲဒ်သပျါကတတ်လဲကဘဲမ ဂုထီနီပသိထီနီတတ်ကူနီဘဲကူနီသ့အကျဲန့န့လီ.

ဆီကမိတ်တတ်ပတ်သ့ပတ်သးဒီးတတ်သးစဲတက့. ကမဒ်ထီနီလဲထီတတ်ကူနီဘဲကူနီသ့ အဂီအယိတ်ဟ့ဂံဟ့ဘါလဲတတ်မလီပူဒီးပူမတကီးတတ်ဖိလဲမလီတတ်န့ကျဲအိတ်ဝဲခံဘိန့န့ လီ. ခိဖျါလဲတတ်တတ်ကွဲယုသ့ညါနီဖးတတ်အခိတ်ထံးခိတ်ဘိ ဒီးတတ်ရဲတတ်ကျဲအယိတ်ဆီတလဲ အိတ်ထီနီလဲပူတတ်ပတ်သ့ပတ်သးဒီးပူတတ်ဆီကမိတ်ပူသ့ဝဲဒ်န့န့လီ. နသ့ ILFE အတတ်ရဲတတ် ကျဲလီဒီးကွဲထံကွဲဆဲးကူးန့တက့. ဒ်သိးပူအါဂဲအသးကလဲလိတ်ဒီးကသးအိတ်ဝဲအဂီနက မဒ်လဲ. လဲနတတ်သိတ်လိအဒေးပူ, မိတ်, ကမျါအတတ်ပတ်ဖျိတ်သးဒီးမသကီးတတ်ကအါဂီနကမဒ် လဲ. မ့မ့ဒ်န့န့ဒီးနကထံနီဘဲILFEအဘျူးအဖျိတ်လဲနနီကစာလီ. လဲကျဲဒ်အံ. အဝဲသ့ကမ လီအသးဘဲသးဒီးတတ်ပတ်ယုတ်မလီရဲလိတ်သးခိတ်ယူအဘျူးအဖျိတ်န့န့ဒီးအဝဲသ့ကမမစာနု အါထီနီလဲနတတ်သိတ်လိဖိသ့န့န့လီ. လိတ်တတ်နဲကျဲလဲပူဘဲတဘဲမ့ဝဲတတ်မမသကီးယုတ်တတ် လဲဟံနီဖိဖိဒီးပူတတဲလဲကဒူးအိတ်ထီနီ ILFE လိတ်တဘဲန့န့ကဟ့နီတတ်ဆီကမိတ်လဲနက မကွဲအဂီလီ.

အပတ်တိုင်း-ကွက်ကဒါကွေးနတ်ရဲတဲာ်ကျဲးဒီးမလဲကပီနတ်မလဲအကဲထီၣ် လိၣ်ထီၣ်တက့ၢ်.

ခါဆူညါ **ILFE** အတဲာ်ဖံးတဲာ်မဒီးတဲာ်မလိဒိတနံၣ်အဂီၢ်, တဲာ်တိာ်ကျဲးဒီးတဲာ်ကွဲးထွဲမ အိၣ်တက့ၢ်.လဲာ်ခဲာ်အိၣ်ဖျိၣ်ရိဖျိၣ်အဂီၢ်,ထူးန့ၢ်အိၣ်တဲာ်ဆဲာ်ကတိာ်ဝံးဒီးနကမထွဲအိၣ်လဲာ်.မတက ကမလဲာ်.ခဲအံၤတဲာ်မစၢလဲာ်ပျဲးစ့ၢ်ကိးဒါမ့တမ့ၢ်လိၣ်မဂ့ၤထီၣ်က့ၢ်တဲာ်မန့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ.

မလဲကပီနတ်ဖံးတဲာ်မလဲအကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်တက့ၢ်.လဲာ်နက့ၢ်တဲာ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သ့ အတဲာ်လဲထီၣ်လဲထီၣ်အတဲာ်ရဲတဲာ်ကျဲးကဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါအဂီၢ်ပုၤမသကိးတဲာ်ဖိကိးဂးဒီးမလဲ ကပီအဝဲသ့ၣ်တက့ၢ်.ကွဲးမ့ၢ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လဲာ်နတ်မလဲကပီကွဲးတဲာ်ဖံးတဲာ်မလဲအကဲထီၣ် သ့ၣ်တဖၣ်,ဖဲက့ၢ်အိၣ်ထီၣ်မုၢ်နံၣ်တနံၣ်န့ၣ်ဖဲနက့ၢ်ပုၤန့ၣ်ဒီးတဲာ်ပျဲးထီၣ်က့ၢ်တဲာ်ရဲတဲာ်ကျဲးလဲာ်အိၣ်ယုာ်ဒီး တဲာ်ပၣ်ယုာ်မလိရူလိာ်သးခိၣ်ယၢၤဒီးသရဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒူးန့ၣ်ပျဲးထီၣ်စ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်အတဲာ်သ့တဲာ် ဘၣ်လဲာ်အိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်,ဖိသၣ်ကိးဂးဒီးလဲာ်ပၣ်ယုာ်စ့ၢ်ကိးဒီးဖိသၣ်လဲာ်က့ၢ်ဂီၤတလဲာ်ပျဲးဘၣ် သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်ကဒူးန့ၣ်ပျဲးထီၣ်တဲာ်လဲအဝဲသ့ၣ်မလိဘၣ်ဒီးမလဲသ့န့ၢ်ထဲလဲာ်န့ၣ်လီၤ.

တဲာ်မလဲကလဲထီၣ်လဲထီၣ်အဂီၢ်ပကတီခိၣ်ရိၣ်ခဲာ်လဲာ်?

ပတဲာ်ဖံးတဲာ်မတခါဘၣ်တခါတဲာ်လီၤဆိအိၣ်လဲာ်? လဲာ်ပက့ၢ်ဒီးတဲာ်မလိဒီးန့ၣ်ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အတဲာ်သးစဲဒီးတဲာ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒါ?

နက့ၢ်မ့ၢ်က့ၢ်တဖျါလဲာ်ထီၣ်လဲထီၣ် **ILFE** မ့ၢ်တမ့ၢ်တဲာ်သံကွဲးအိၣ်(၂)ထံၣ်လီၤ

၁.လဲာ်နက့ၢ်တဲာ်မလိဒီးန့ၣ်နသ့တဲာ်မလိလဲာ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်သးအကျိာ်အကွဲးကစီဒိဒါ?

ပမ့ၢ်မဒ်လဲာ်ဒီးကလဲထီၣ်လဲထီၣ်လဲာ်?

၂.လဲာ်ဖိသၣ်တဲာ်မလိဂီၢ်ပမန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်တဲာ်လီၤလီၤဆိဆိမန့ၢ်လဲာ်?

ILFE အတဲာ်ကဲဘျးအဂီၢ်တဲာ်ဘျးမ့တမ့ၢ်ကွဲးကဒါကွဲးသ့လီၤန့ၢ်ဒီးနက့ၢ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ တမ့ၢ်ဒ်သိးတဲာ်ဘျးတဲာ်ရဲတဲာ်ကျဲးလဲာ်ပမတဲာ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ပကွဲးကဒါကွဲးအိၣ်သ့လီၤ ကျိာ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်ဒိၣ်ဝဲယိာ်ဝဲအယိပုၤထူးထီၣ်တဲာ်ဘျးခိၣ်န့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကြားလဲာ်န့ၢ်န့ၢ် အိၣ်လီၤတဲာ်ကွဲးကဒါကွဲးအကျိာ်အကွဲးန့ၢ်ကဘၣ်မ့ၢ်တဲာ်ကွဲးကဒါကွဲးအကျိာ်အကွဲးလဲာ်တဲာ် ပာ်ပနီၣ်ယာ်အိၣ်န့ၢ်လီၤက့ၢ်တဖျါအတဲာ်ထံၣ်တခါလီၤ

"M" က့ၢ်အတဲာ်မစၢက့ၢ်တဲာ်ဖံးတဲာ်မတဲာ်မလိလဲထီၣ်လဲထီၣ်အိၣ်တအိၣ်ပဘၣ်ကွဲးကဒါကွဲး ဖဲက့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝံးန့ၣ်တတဲာ်န့ၢ်ပဘၣ်သံကွဲးက့ၢ်ဖိမိာ်ပာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးပဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၢ်ဟ့ၣ်ဖးစ့ၢ်ကိးန့ၢ် လီၤတဲာ်ဟ့ၣ်က့ၢ်ဟ့ၣ်ဖးန့ၢ်ကကဲထီၣ်စ့ၢ်ကိးတဲာ်ဟ့ၣ်က့ၢ်ဟ့ၣ်ဖးကျဲးအသိတဘိန့ၢ်လီၤဖဲန့ၢ်ဖိ သ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကကဲထီၣ်ခိၣ်န့ၢ်လဲာ်အဂ့ၤကမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပျဲးကွဲးကဒါကွဲးတဲာ်ဖံးတဲာ်မလိလဲန့ၢ်ပဘၣ် ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးန့ၣ်လီၤ

၅.လိပ်လဲာ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤကွၢ်လိပ်လဲာ်လၢအိၣ်လၢကွၢ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်-လိပ်တၢ်ကစီၣ်,မိၢ်ပၢ်
 အလိပ်ပရၢ,တၢ်ဖံးတၢ်မၤအလိပ်ပၢ်ဖျါ,လိပ်တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ, ဒီးတၢ်သိၣ်လိအလိပ်မိၢ်ပျၢ်သ့ၣ်
 တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွၢ်လိပ်လဲာ်လၢနဟ့ၣ်သ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်ဒီးပျၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်ကဲတၢ်အဘျးအဖျိၣ်လၢမိၢ်
 ပၢ်ပျၢ်ကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢနကွၢ်န့ၣ်ကဲဝဲဒၣ်တၢ်ပၢ်ယုၣ်မၤလိရူၤလိာ်ဘၣ်သးခိၣ်ယၢန့ၣ်စ့ၢ်ဧါ?
 လၢနကွၢ်ပူၤသရၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်သိၣ်လိမိၢ်ပျၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ် ဒီးတၢ်ပၢ်ယုၣ်မၤလိရူၤလိာ်ဘၣ်သးခိၣ်
 ယၢစ့ၢ်ဧါ?

တၢ်န့ၣ်ကျဲၤၤၤ ပမၤလိတၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်

နမၤလိတၢ်တၢ်လံာ်တဘျီအံၤကတၢၢ်ဝဲဒၣ်လံာ်,ဘၣ်ဆၣ်နကဘၣ်မၤအိၤအိၣ်တခါဒီးန့ၣ်လီၤ.လၢလံာ်တဘျီအံၤအပူၤန့ၣ်ဘၣ်ပးဒီး**ILFE**နကွဲးနီၣ်ကွဲးပါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပကွၢ်ကဒါကွၢ်ဝံၤဒီးတၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢနမၤဝံၤအိၤသ့လဲၣ်?

၁.**ILFE**မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်? ရဲၤပုၤအိၣ်ပညိၣ်ဒီးမ့ၢ်အတီၤပူၤတၢ်လီၤကံၤဒီးတၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူၤလိာ်ဘၣ်သးခိၣ်ယၤအတီၤပူၤ(ဒ်သိး-တၢ်ရဲၣ်လီၤလီၤဆ့ၣ်နီၤ,တၢ်သိၣ်လိတၢ်ပိာ်တၢ်လီၤ,တၢ်ကဒီးတၢ်ကတၢၢ်ရူၤလိာ်မ့ၢ်လိာ်သး,တၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ကူၣ်တၢ်ဖး).

၂.ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်မၤလိရူၤလိာ်သးခိၣ်ယၤ(**ILFE**)အကွၢ်အဂီၢ်ၤၤထံၣ်တက့ၢ်.

၃.ဖိသၣ်,သရၣ်တဖၣ်,မိၢ်ပာ်တဖၣ်,ကမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိ,တၢ်ကရၢကရိအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်ပာ်ဖျါထီၣ် **ILFE**အတၢ်ဘျူးတၢ်ဖိၣ် ၂ခါတက့ၢ်.

၄.ဘၣ်မနုၤအပိၤလၢကရူၢ်တနီၤလၢထီၣ်တၢ်ဆိတလဲလၢကဲထီၣ်ဘၣ် **ILFE**.

၅.ကွဲးလီၤတၢ်အရူၤခိၣ်အပတီၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ဆိတလဲလၢကဲထီၣ်ပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.တဲဖျါထီၣ်ကီၢ်အတၢ်လဲၤထီၣ်တပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အကျိၤအကွၢ်လၢနယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအိၤတက့ၢ်.

၆.တၢ်အရူၤခိၣ်လၢ **ILFE**ကကဲထီၣ်အဂီၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤၤၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ် ?

နက့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဖဲတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အပတီၢ်မနုၤလဲၣ် ? **ILFE**ကကဲထီၣ်အဂီၢ်နမၤတၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အခိၣ်ထံးတခါလီၤ.တၢ်လၢနလိာ်ဘၣ်န့ၣ်နကမၤအိၤလၢမနုၤတခါလဲၣ် ? တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ် **ILFE**န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤဖးဒိၣ်တခါလီၤ.တၢ်ကတီၤလၢ“တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့ၢ်ပုၤခဲလၢာ်အဂီၢ်” မ့ၢ်ကဲထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်**ILFE**ကဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်အကျဲၤန့ၣ်လီၤ.မူဒါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပဘၣ်ဂုာ်ကျဲးစၢမၤအိၤ,ပဘၣ်မၤလိတၢ်မၤလိအသိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.နမ့ၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤလိတၢ်ဒီးနကသးခုလီၤ.ဖိသၣ်လၢဟဲန့ၣ်လီၤအသိလၢပူၤတကန့ၣ်ယုၣ်အိၤတဖၣ်မၤလိဘၣ်တၢ်ဒ်သိးသိးအပိၤသးခုဝဲလီၤ.လံာ်တဘျီအံၤ,နက့ၢ်ထုးထီၣ်ထီၣ်ဘးအပတီၢ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်သံကွၢ်တၢ်ဝဲလံာ်.လၢနတၢ်ဂူၤလိာ်မ့ၢ်လိာ်ဒီးယုထံၣ်သ့ၣ်ညါဂီၢ်ကဲဘျူးလီၤ.ခဲအံၤသံကွၢ်လီၤကွၢ်နသးတက့ၢ်.ခဲမ့ၢ်ဆ့ၣ်,ယတၢ်မၤလိဒီး,တတီၤပူၤ,ယက့ၢ်ပူၤယကမၤ

တၢ်လဲလိာ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ် ? ဟံတၢ်တိာ်တခါဒီးထီၣ်သတီၤကွၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်ဝံၤတၢ်ပီၣ်တၢ်ပီၣ်သးဒီးနသကိးတက့ၢ်, မ့ၢ်ယံာ်တနွံဒီးခံနွံန့ၣ်နတၢ်လဲၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်ထဲလဲၣ်န့ၣ်ထီၣ်သတြီၤအီၤတက့ၢ်.

ပကမၤလိအါထီၣ်ဖဲလဲၣ်?

တၢ်ထူးထီၣ်ရၤလီၤဒီး**Websites**သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအလုၢ်ဒိၣ်ပွၤဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ

Booth T, Ainscow M, Black - Hawkins K, Vaughan M and Shaw L. (2000) Index for Inclusion:Developing Learning and Participation in Schools. Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education.

Dutcher N.(2001) Expanding Educational Opportunity in Linguistically Diverse Societies. Center for Applied Linguistics: Washington, DC.

Pijl SJ, Meijer CJW, and Hegarty S. (Eds.) (1997) Inclusive Education: A Global Agenda. London: Routledge.

Slavin RE, Madden NA, Dolan LJ and Wasik BA (1996) Every Child, Every School: Success for All. Newbury Park, California: Corwin.

UNESCO (2001) Open File on Inclusive Education: Support Materials for Managers and Administrators. Paris.

UNESCO (1993) Teacher Educationh Resource Pack: Special Needs in the Classroom. Paris.

UNESCO (2000) One school for All Children/ EFA 2000 Bulletin. Paris.

United Nations (1989) Conventon on the Rights of the child. Adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly resolution 44/25 of 20 November 1989, entry into force 2 September 1990, in accordance with article 49.

Centre for Studies on Inclusive Education (CSIE).
<http://www.inclusion.uwe.ac.uk>

Enabling Education Network (EENET)
<http://www.eenet.org.uk>

International Labour Organization
<http://www.ilo.org>